

Profielwerkstuk 2018

De Europese Unie, een financiële zaak voor Nederland?

Hugo Gerrits
Bram ter Bekke
V6a
28 November 2018

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding.....	4
Hoofdstuk 2: Hoe is de Europese Unie tot stand gekomen?.....	5
2.1 1950 – 1967	5
2.1.1 De EGKS.....	5
2.1.2 De EEG.....	5
2.1.3 De Euratom	5
2.2 1967-1993	6
2.2.1 Het Fusieverdrag	6
2.2.2 Nieuwe lidstaten	6
2.2.3 De Europese Akte	6
2.3 1993 - Heden.....	7
2.3.1 Het Verdrag van Maastricht	7
2.3.2 Het Verdrag van Amsterdam	7
2.3.3 Het Verdrag van Nice	8
2.3.4 De invoering van de Euro.....	8
2.3.5 Het Verdrag van Lissabon	9
2.3.6 Weer nieuwe lidstaten	10
Hoofdstuk 3: Welke toetredingseisen heeft de Europese Unie?	11
Hoofdstuk 4: Wat heeft de EU voor Nederland te betekenen gehad?	13
4.1 De inkomsten/opbrengsten.....	13
4.2 De uitgaven/kosten.....	18
4.3 Is Nederland een netto ontvanger of een netto betaler?	21
Hoofdstuk 5: Welke voor- en nadelen heeft de gezamenlijke Europese munt, de Euro?	22
5.1 Wie beheert de Euro?	22
5.2 Voorwaarden invoering euro.....	23
5.3 De voordelen van de Euro	23
5.4 De nadelen van de Euro.....	24
Hoofdstuk 6. Wat als Nederland toch uit de Europese Unie zou stappen?	27
Hoofdstuk 7: Interviews met Esther de Lange en Frans van Vught	29
Interview met Esther de Lange	29
Interview met Frans van Vught	30
Hoofdstuk 8: Conclusie	31
Bronnenlijst.....	32
Logboek.....	33

Hoofdstuk 1: Inleiding

Het nu volgende verslag gaat over Nederland en de Europese Unie. We kijken vooral naar de financiële kant van de Europese Unie. Heeft de Europese Unie echt een financieel voordeel voor Nederland? Wij hebben voor dit onderwerp gekozen omdat het ons beide best interessant leek om te kijken naar Nederland en de Europese Unie. Omdat we voor het vak Economie hebben gekozen bij ons profielwerkstuk, zijn we gaan kijken naar de financiële kant van de Europese Unie. Dit sprak ons ook aan, omdat wij beide wel wilden weten hoe belangrijk de Europese Unie voor Nederland is op financieel en economisch gebied. Daarom is onze hoofdvraag ook: De Europese Unie, een financiële zaak voor Nederland?

We willen hierbij gaan kijken hoe de Europese Unie tot stand is gekomen, wat de toetredingseisen voor de Europese Unie zijn, wat Nederland aan de Europese Unie heeft gehad, welke voor- en nadelen de euro heeft en wat de gevolgen zijn voor Nederland als we toch besluiten uit de Europese Unie te stappen. Dit zijn tevens ook onze hoofdstukken/deelvragen om te kijken wat de Europese Unie financieel voor Nederland te betekenen heeft. We hebben het zo ingedeeld omdat we allereerst wilden kijken hoe de Europese Unie tot stand is gekomen. Daarna wilden we gaan kijken wat een land moet doen om in de Europese Unie te doen, wat Nederland aan de Europese Unie heeft gehad en welke voor- en nadelen de gezamenlijke munt, de Euro, heeft. Ten slotte wilden we kijken welke gevolgen het zou hebben als we toch uit de Europese Unie zouden stappen. Dit leek ons een goede en chronologische volgorde.

De informatie en antwoorden op onze hoofdvraag en deelvragen verwachten wij te vinden op betrouwbare sites over de Europese Unie en in artikelen van nationale dagbladen. Ook kunnen instellingen als CBS en Eurostat ons helpen voor de getallen en statistieken.

Achteraf vinden wij dat we een mooi profielwerkstuk in elkaar hebben gezet. We hebben de meeste informatie die we wilden weten kunnen vinden en hebben deze informatie goed kunnen verwerken. We hebben onze doelstelling, wat het profielwerkstuk op tijd afhebben en er genoeg tijd en moeite in steken was, zeker gehaald. We zijn erg tevreden over het eindresultaat. We hebben beide goede en slechte tijden gehad tijdens het maken. Zo zijn er natuurlijk momenten geweest dat we op een dood einde zaten. Gelukkig zijn we op dat soort momenten goed ondersteund door onze eigen gedachten en door onze begeleider om toch weer verder te kunnen. We hebben beide veel plezier gehad aan het maken van dit profielwerkstuk omdat we beide erg veel interesse hebben op het gebied van de EU. Wel vinden we het beide jammer dat we niet naar Brussel zijn geweest om een bezoek te brengen aan het Europees Parlement. Dit hebben we niet gedaan, omdat we geen datum konden vinden dat het ons beide uitkwam. Dat had ons profielwerkstuk namelijk helemaal compleet gemaakt. We hopen dat u als lezer veel plezier heeft met het lezen van ons profielwerkstuk en hopen natuurlijk ook dat u er iets van opsteekt.

Hoofdstuk 2: Hoe is de Europese Unie tot stand gekomen?

In dit hoofdstuk gaan we de totstandkoming van de Europese Unie behandelen. We gaan kijken hoe de Europese Unie tot stand is gekomen, welke verdragen er hiervoor van belang zijn, wanneer de Euro is ingevoerd en wanneer er nieuwe lidstaten toetraden.

2.1 1950 – 1967

In de periode van 1950 tot 1967 is de basis gelegd voor de Europese Unie zoals wij hem nu kennen. In deze tijd werden 3 belangrijke verdragen opgesteld. Deze verdragen zijn: de EGKS, de EEG en de Euratom.

2.1.1 De EGKS

De Europese Unie is door zes landen opgericht. Deze 6 landen zijn: België, Bondrepubliek Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland. Het is begonnen met de oprichting van het Europese Gemeenschap van Kolen en Staal. De EGKS ging op 23 juli 1952 in om deze landen te verenigen op economisch en politiek gebied. De bedoeling van de EGKS was de productie van kolen en staal onder het gezag te plaatsen van een Hoge Autoriteit. Door de EGKS wilden ze oorlogen tussen de buurlanden voorkomen. De EGKS was voor een periode van 50 jaar gesloten, dus in 2002 hield het verdrag op te bestaan.

2.1.2 De EEG

Op 1 januari 1958 gingen er twee nieuwe verdragen in. Deze twee verdragen worden ook wel het Verdrag van Rome genoemd. Eén van die twee verdragen is het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap. De EEG wordt gezien als de belangrijkste voorlopers van de Europese Unie. Het verdrag van Rome zorgde ervoor dat de economische samenwerking op elk gebied kwam. Het was dus niet meer alleen op kolen en staal. De nadruk lag wel op landbouw. Ze wilden namelijk zorgen dat iedereen genoeg te eten had. De achterliggende gedachte van de EEG is het vrij verkeer van goederen, diensten en personen.

2.1.3 De Euratom

Het andere verdrag in het Verdrag van Rome is de Euratom. Dit is een internationale organisatie wat als doel had het bevorderen van vreedzame toepassingen van kernenergie. De aanleiding van de Euratom was onder andere de Suezcrisis in 1956. Europa werd zich er toen van bewust hoe erg ze afhankelijk waren van de olieleveranties uit het Midden-Oosten. Hierdoor gingen de lidstaten zich ertoe zetten om kernenergie te gaan ontwikkelen, zodat ze voor hun eigen energievoorziening minder afhankelijk zouden zijn van de olie uit het Midden-Oosten. Tegenwoordig ligt het accent op het verzamelen van de benodigde kennis, infrastructuur en financiering. Dit zodat de veiligheid van de bevolking en de continuïteit van de energievoorziening zijn gewaarborgd. Alle landen die toetreden tot de Europese Unie worden door ondertekening van het Verdrag van Rome automatisch lid van de Euratom.

2.2 1967-1993

In de periode van 1967 en 1993 hebben er een paar belangrijke gebeurtenissen plaatsgevonden in de Europese Unie. Zo werden het Fusieverdrag en de Europese Akte ondertekend, en kwamen er nieuwe lidstaten. Deze gebeurtenissen hadden een grote invloed op de ontwikkelingen binnen de Europese Unie.

2.2.1 Het Fusieverdrag

In 1965 werd het Verdrag tot instelling van één Raad en één Commissie van de Europese Gemeenschappen getekend en het trad in 1967 in werking. Dit wordt ook wel het Verdrag van Brussel of het Fusieverdrag genoemd. Het Verdrag bepaalde, wat de naam al zegt, dat er één Raad van Ministers, één Commissie en één budget was voor de EGKS, de EEG en de Euratom. Deze 3 waren voorheen gescheiden. Vanaf dit moment wordt er van de Europese Gemeenschappen gesproken.

2.2.2 Nieuwe lidstaten

Tussen 1973 en 1986 wordt het aantal lidstaten verdubbeld. Op 1 januari 1973 treden Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk toe. Het aantal lidstaten kwam toen op 9. In 1979 krijgen EU-burgers meer invloed in het Europees Parlement. Alle burgers kunnen namelijk rechtstreeks parlementsleden kiezen. Rond deze tijd werd er ook meer geld aan de armere landen gegeven om daar de werkgelegenheid en infrastructuur te verbeteren. In 1981 krijgt de Europese Unie haar 10e lidstaat, Griekenland. Spanje en Portugal volgen in 1986, waardoor de teller op 12 komt te staan

2.2.3 De Europese Akte

De Europese Akte was een aanpassing op het Verdrag van Rome en had betrekking op de inrichting van de interne markt, de besluitvorming, de Europese Politieke Samenwerking en het monetaire beleid. De belangrijkste veranderingen in de Europese Akte in vergelijking met het verdrag van Rome zijn:

- Een versoepeling van de besluitvorming in de Raad van Ministers. Het vetorecht wat veel besluitvorming belemmerd had werd beperkt. Op sommige beleidsterreinen kon de ministerraad voortaan met een gekwalificeerde meerderheid besluiten. De gekwalificeerde meerderheid houdt in dat minstens 55% van de lidstaten het eens moesten zijn. In de lidstaten die voor zijn, moet ook tenminste 65% in de Europese Unie wonen. De ministerraad was dus niet langer gebonden aan unanimiteit.
- Beperkte uitbreiding van de inspraak van het Europees Parlement.

2.3 1993 - Heden

Tussen 1993 en nu zijn er nog een paar belangrijke verdragen opgesteld, is de Euro ingevoerd en zijn er nog meer nieuwe lidstaten bijgekomen. De verdragen die opgesteld zijn zijn: Het Verdrag van Maastricht, het Verdrag van Amsterdam, het Verdrag van Nice en het Verdrag van Lissabon.

2.3.1 Het Verdrag van Maastricht

Het Verdrag van Maastricht vormde de Europese Gemeenschap om tot de Europese Unie. Dit gebeurde in 1993. De Europese Unie is tegenwoordig het belangrijkste samenwerkingsverband in Europa.

De landen die deelnemen aan de Europese Unie hebben een aantal organisaties opgericht. Aan deze organisatie dragen ze een deel van hun eigen bevoegdheden over. Over deze organisaties gaan we het in het hoofdstuk 'De Europese Instellingen' hebben.

Verder werd in het Verdrag van Maastricht de basis voor de Economische Monetaire Unie en voor de gezamenlijke munt, de euro, gelegd. De EMU-paragraaf voorzag in:

- Een gemeenschappelijke financiële markt, waarin alle landgrenzen verdwenen waren.
- Een convergentiebeleid waarin lidstaten hun monetair en economisch beleid meer op elkaar gingen afstemmen om de economieën op één lijn te krijgen.
- De oprichting van de Europees Monetair Instituut dat dit proces controleerde. Dit vormde de basis voor de Europese Centrale Bank
- De vorming een Monetaire Unie waarin er met één munt betaald werd.

Over deze gezamenlijke munt, de Euro, gaan we het verder hebben in 2.3.4

Dit verdrag zorgde ervoor dat ook andere terreinen bij het gemeenschappelijke Europese beleid hoorden, en niet meer alleen de economische aangelegenheden en kernenergie.

Ten slotte had het verdrag nog 2 doelstellingen voor de instellingen. Deze 2 doelstellingen zijn:

- Verbetering van de doelmatigheid
- Versterking van de democratische legitimiteit

2.3.2 Het Verdrag van Amsterdam

Het Verdrag van Amsterdam wordt vaak beschreven alsof er geen voortgang door geboekt werd. Er werd echter op meerdere terreinen wel voortgang geboekt in de Europese samenleving. Het Europees Parlement kreeg de rol van medewetgever op meerdere terreinen. Deze medewetgeving ging vooral over onderwerpen als het milieu, vervoer, sociaal beleid, volksgezondheid en ontwikkelingssamenwerking.

Ook werden de taken van de Europese Unie uitgebreid. Aan de taken en doelstellingen van de Europese Unie werd bevordering van een hoog werkgelegenheidsniveau toegevoegd. De Europese Unie ging zich vanaf dat moment meer bezighouden met het uitwisselen van ervaringen en de coördinatie van nationale werkgelegenheidsstrategieën. Het werkgelegenheidsbeleid bleef echter wel een nationale aangelegenheid.

Ten slotte werd de samenwerking op gebied van asiel, immigratie en vrij verkeer van personen overgeheveld van Justitie en Binnenlandse zaken naar het algemene deel van het EG-verdrag. Vanaf 2004 heeft de Europese Commissie alleen nog maar het recht om voorstellen te doen op dit gebied.

2.3.3 Het Verdrag van Nice

Het verdrag van Nice maakte hervormingen nodig toen in mei 2014 het aantal lidstaten van de Europese Unie werd uitgebreid van 15 naar 25. Op 1 februari 2003 trad het in werking.

Het Verdrag van Nice zorgde ervoor dat vanaf 2002 per voorzitterschap, wat elk halfjaar is, één bijeenkomst van de Europese Raad in Brussel plaats moest vinden, en de rest in het land dat op dat moment de voorzitter is. Op het moment dat er 18 lidstaten waren moesten alle bijeenkomsten in Brussel plaatsvinden. Het had alleen betrekking op formele bijeenkomsten.

Voor elke lidstaat werd het aantal stemmen in de Raad van Ministers verhoogd. De verhoging was echter relatief het grootst voor de lidstaten met de grootste bevolking. Hierdoor werden de stemmen van de grotere landen dus nog bepalender.

De Europese commissie had tot aan de uitbreiding in 2004 20 leden. Er kwamen 2 leden uit Frankrijk, Spanje, Duitsland, Italië, het Verenigd Koninkrijk en één lid uit elke andere lidstaat. Vanaf november 2004, toen de nieuwe Commissie aantrad, mocht elke lidstaat 1 commissaris leveren. Na de toetreding van Bulgarije en Roemenië zou de Commissie kleiner worden. Dit is niet gebeurd. Sinds het Verdrag van Nice wordt de voorzitter van de Commissie met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen door de Europese Raad aangewezen. Dit moest dan weer goedgekeurd worden door het Parlement.

In het Verdrag van Nice werd ook de nieuwe samenstelling van het Europees Parlement vastgelegd. Hierbij werd het maximumaantal leden vastgesteld op 732. De 'oudere' lidstaten bezetten eerst 626 zetels, maar na de nieuwe samenstelling waren dit er nog maar 626. Er werden dus in totaal 96 stemmen ingeleverd. Nederland leverde 6 van haar 31 zetels in.

De taakverdeling tussen het Europese Hof van Justitie en het Gerecht veranderde ook. Het Hof van Justitie ging vanaf dat moment de meeste ingediende zaken behandelen.

Ten slotte maakte het Verdrag van Nice het mogelijk dat EU-lidstaten op bepaalde terreinen nauwer konden samenwerken. Daarvoor waren toen nog maar 8 landen nodig, in plaats van de meerderheid.

2.3.4 De invoering van de Euro

In 1992 werd er in het Verdrag van Maastricht besloten dat er een gezamenlijke Europese munt moest komen. Op 4 januari 1999 werden beurskoersen weergegeven in euro's. Op 1 januari 2002 werd de euro gelijktijdig ingevoerd in Monaco, San Marino, Vaticaanstad en de 12 landen die deel uitmaakten van de Europese Unie.

Bij de invoering van de euro zou de waarde gelijk zijn aan de waarde van één ECU (De European Currency Unit, oftewel de Europese rekeneenheid). In 1999 werd er besloten wanneer invoering van de euro zou gaan plaatsvinden. De invoering is de grootste monetaire omwisselingsoperatie aller tijden.

Op 1 januari 2007 werd de munt in Slovenië, Cyprus en Malta ingevoerd. Een jaar later, op 1 januari 2009, werd de munt ingevoerd in Slowakije. Vervolgens is de munt in 2011 ingevoerd in Estland, in 2014 in Letland en in 2015 in Litouwen.

De euro heeft 2 zijdes, de nationale en de gemeenschappelijk zijde. De gemeenschappelijke zijde is in alle eurolanden hetzelfde. Hier staat de waarde van de munt. Naast de waarde laat de munt een kaart en de twaalf sterren van Europa zien. Op de nationale zijde mag elk land zelf kiezen welke symbolen en tekst er gebruikt worden. De symbolen op nationale zijde mogen alleen veranderd worden als de gemeenschappelijke zijde ook aangepast wordt. Er is echter één uitzondering. Deze uitzondering is voor de monarchieën en het Vaticaan. Deze mogen de nationale zijde aanpassen op het moment dat er een troonswisseling plaatsvindt. Op de euro gaan we later in dit profielwerkstuk verder in.

2.3.5 Het Verdrag van Lissabon

Het Verdrag van Lissabon voerde een aantal hervormingen door om ervoor te zorgen dat de Europese Unie democratischer en beter bestuurbaar te maken. Dit was nodig nadat er tussen 2004 en 2007 twaalf nieuwe lidstaten bij waren gekomen. Het verdrag van Lissabon trad op 1 december 2009 in werking.

Er kwam een duidelijk onderscheid tussen wetgeving en uitvoeringsmaatregelen die daarvan werden afgeleid.

Op een aantal terreinen werd het Europees Parlement medewetgever, samen met de Raad van Ministers. Deze terreinen zijn onder ander asielbeleid, handel en landbouwuitgaven. Het aantal leden van het Europees Parlement werd aangepast naar 750 plus een voorzitter. Nederland kreeg 1 zetel extra door het Verdrag van Lissabon. Het Europees Parlement kreeg over de benoeming van de voorzitter van de Europese Commissie medebeslissingsbevoegdheid.

De Europese Raad werd een officiële instelling van de Europese Unie. Het kreeg ook een vaste voorzitter, los van het roterende voorzitterschap van de Europese Unie. Deze vaste voorzitter stelt de agenda op en leidt de vergaderingen. Ook vertegenwoordigt hij de Europese Raad als hij in contact komt met staatshoofden en regeringsleiders.

De Europese Commissie gaat niet meer over het buitenlands beleid. Hiervoor komt de Hoge Vertegenwoordiger voor het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid.

De Europese Unie krijgt rechtspersoonlijkheid. Hierdoor kan de Europese Unie toetreden tot het Europees Verdrag van de rechten van de mens. Dit is onder voorbehoud dat de Europese Unie geen extra bevoegdheden verschaft.

Nationale parlementen kregen een gele en een oranje kaart. Deze kaart konden ze trekken als zij van mening waren dat voorgestelde Europese wetgeving beter op nationaal niveau geregeld kon worden dan op Europees niveau. Dit is het principe van subsidiariteit. Dit beginsel moest garanderen dat besluiten op een zo laag mogelijk niveau worden genomen. Hierdoor mocht een besluit alleen op een Europees niveau genomen worden, als dit niet op gemeentelijk, provinciaal of landelijk niveau kan gebeuren. Als een derde van alle parlementen ook vindt dat het wel op een lager niveau besloten kan worden, moet de Europese Commissie haar wetgevingsvoorstel heroverwegen. Als meer dan de helft van de parlementen van mening is dat het besluit niet op Europees niveau geregeld moet worden, kunnen het Europees Parlement en de Raad van Ministers besluiten om het voorstel niet langer in behandeling te nemen. Hiervoor is de Europese Raad een meerderheid van 55% nodig. Het Europees Parlement kan het voorstel met een gewone meerderheid afwijzen. Ook werd er voor het eerst echt vastgelegd dat het Europees recht voorrang heeft boven nationaal recht. Dit was echter in praktijk ook al zo.

In 2011 werd een voorstel gedaan door de Europese Commissie om het Verdrag van Lissabon aan te passen. Ze wilden dat er een instelling kwam voor een permanent noodfonds voor de euro. Dit permanente noodfonds staat nu bekend als het European Stability Mechanism.

Sinds 2014 wordt de gekwalificeerde meerderheid op een andere manier berekend. Het is nu een combinatie van:

- Het totaal aantal lidstaten dat stemt
- Het aandeel van de bevolking die de lidstaten die voorstemmen vertegenwoordigen, t.o.v. het aantal inwoners van Europa.

Deze gekwalificeerde meerderheid is bij standaard voorstellen, van de Europese Commissie of van de Hoge Vertegenwoordiger voor het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, 55% van de lidstaten en 65% van de bevolking. Als het niet om deze voorstellen gaat, is de gekwalificeerde meerderheid 72% van de lidstaten en 65% van de bevolking. Op een aantal terreinen wordt unanimiteit ook aangepast naar een gekwalificeerde meerderheid. Deze terreinen bevatten onder andere immigratiebeleid en structuurfondsen.

2.3.6 Weer nieuwe lidstaten

In 1995 treden Finland, Oostenrijk en Zweden toe. Daarna vond op 1 mei 2004 de grootste uitbreidingsronde van de Europese Unie plaats. Er traden maar liefst 10 landen toe. Deze 10 landen zijn: Estland, Malta, Cyprus, Slowakije, Letland, Litouwen, Polen, Hongarije, Tsjechië en Slovenië. Op 1 januari 2007 traden Bulgarije en Roemenië toe. De laatste lidstaat die toegetreden is tot de Europese Unie Kroatië, dat op 1 juli 2013 toetrad. Ook gaat er volgend jaar, in 2019 een lidstaat uit de Europese Unie. Deze lidstaat is het Verenigd Koninkrijk, die uittreden door de Brexit.

Hoofdstuk 3: Welke toetredingseisen heeft de Europese Unie?

De EU is een democratische unie van op dit moment 28 landen en heeft de functie om met elkaar te vergaderen en internationale handel, door middel van open grenzen, mogelijk te maken. Op grond van artikel 49 van het Verdrag betreffende de Europese Unie kan elke Europese staat, die de beginselen van artikel 6 lid 1 in acht neemt, bij de Raad een verzoek doen om tot de unie toe te mogen treden. Artikel 6 lid 1 gaat over de grondrechten van Europese burgers, eerbiediging van nationale identiteit van lidstaten en de middelen van de Europese Unie.

Nadat een land de Commissie heeft geraadpleegd en nadat het Europees Parlement er mee in heeft gestemd, spreekt de Raad zich met eenparigheid van stemmen uit over het openen van de onderhandelingen. Het verzoekende land moet wel voldoen aan de Kopenhagen-criteria. De 4 punten waar de Kopenhagen-criteria naar kijkt zijn:

- Het betreffende land moet beschikken over stabiele instellingen die een democratie en een rechtsstaat kunnen vertegenwoordigen. Dus het land moet zich vormen (als dit nog niet gebeurd was) naar het regime van de EU en moeten de mensen rechten en de acceptatie van sociale minderheden waarborgen.
- Een markteconomie die standhoudt tegen de concurrentie van de andere EU-landen. Het land moet een zodanig goede economie hebben dat het meteen zijn rol in de EU kan vervullen.
- Het Acquis Communautaire, dit is misschien wel het belangrijkste criteria van de vier want wat dit criteria inhoudt is dat het desbetreffende kandidaat-lidstaat de regel- en wetgeving overneemt van de EU, evenals de verplichtingen en doelstellingen en het helpen ondersteunen van de EU wanneer nodig. Dit gemeenschapsrecht werd in de jaren '50 ingevoerd door de zes EU-landen om een goed draaiende economie op te bouwen, bijna 70 jaar later is dit nog steeds het geval want dit heeft vooral als bedoeling om de interne markt gaande te houden met open grenzen en zonder invoerheffingen. Wat eerst begon met een recht werd later in 2009 de EU door het verdrag van Lissabon.
- Het zogeheten absorptie criterium is in 2006 geïntroduceerd door de EU. Dit criteria stelt dat het de ontwikkeling en het effectief functioneren van de EU niet in de weg mag zitten. Dit dacht de EU ook toen in 2005 Turkije kandidaat-lidstaat werd en ze dus deze 4e criteria toevoegde waardoor het voor Turkije bijna onmogelijk werd om toe te treden. Nadat Turkije 11 jaar aan het lijntje werd gehouden hebben ze in 2017 toch besloten de onderhandelingen stop te zetten.

Deze voorwaarden voor toetreding worden vastgelegd in een akkoord tussen de lidstaten en de staat die wil toetreden. Dit akkoord moet door alle lidstaten worden bekrachtigd overeenkomstig met hun eigen grondwettelijke bepalingen.

De Europese Commissie stelde in november 2006 een paar maatregelen voor, om ervoor te zorgen dat er voldoende draagvlak was onder de Europese bevolking bij het uitbreiden van de Europese Unie. Deze maatregelen zijn:

- Resultaten van politieke en economische dialoog moeten worden meegenomen in de onderhandelingen
- De capaciteit om specifieke landen op te nemen zal worden getoetst in belangrijke fases van de toetreding. Hierbij wordt ook op de invloed op het gebied van begroting, EU-instellingen en beleid (vooral landbouw- en structuurbeleid) geëvalueerd
- Aanpak van corruptie, georganiseerde misdaad, administratieve capaciteit en juridische hervormingen moeten vroeg in het toetredingsproces aan de orde komen

In 2018 werd er weer een nieuwe strategie aangenomen. Hierdoor kwam uitbreiding opnieuw op de agenda van de Europese Unie. Hierbij kwam de nadruk te liggen op de Westelijke Balkan. Ook het Bulgaars voorzitterschap zet zich hiervoor in. Er waren namelijk wat landen die mogelijk in 2025 lid konden worden van de Europese Unie. Deze landen zijn: Macedonië, Montenegro, Kosovo, Macedonië, Bosnië en Herzegovina en Albanië. De Europese Commissie adviseerde deze nieuwe strategie om in april 2018 zo snel mogelijk toetredingsonderhandelingen met Macedonië en Albanië te beginnen.

Na de afloop van de EU-Westelijke Balkan-top in mei 2018, werd er besloten dat de landen van de Westelijke Balkan nog niet klaar zijn voor de toetreding. De Europese Unie wil wel de banden met de Balkanlanden aanhalen op het gebied van veiligheid, klimaat, transport, energie en migratie. Ook wil de Europese Unie meer verbindingen creëren op economisch en digitaal gebied en tussen mensen.

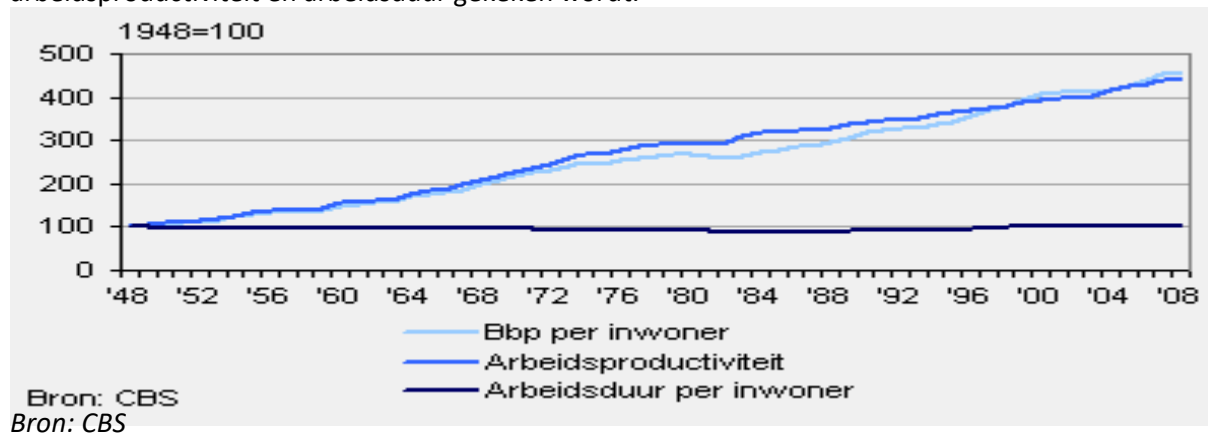

Hoofdstuk 4: Wat heeft de EU voor Nederland te betekenen gehad?

Toen eenmaal de gouden eeuw was afgelopen voor Nederland nam de economische groei af, met name omdat de tijd van de oorlogen eraan kwam en vooral omdat na de Gouden Eeuw Nederland door veel landen werd bezet, denk aan Spanje en Duitsland. Toch was het nog aardig bijzonder dat de Nederlandse economie grotendeels intact bleven aangezien de Duitsers de bedrijven gewoon lieten doorwerken. Na de oorlogen hebben 6 landen, waaronder Nederland, met elkaar vergaderd en zijn tot een besluit gekomen om de EU op te richten, toen der tijd de EGKS.

4.1 De inkomsten/opbrengsten

Tegenwoordig speelt de EU een grote rol in Europa, op elk gebied mogelijk. Vooral in economisch opzicht is Nederland er flink op vooruit gegaan en aan de hand van het onderstaande plaatje is te zien dat na de oprichting van de EGKS het alleen maar beter is gegaan als er naar BBP, arbeidsproductiviteit en arbeidsduur gekeken wordt.

Dit plaatje is natuurlijk nog wel net voor de Nederlandse economische crisis van 2008-2010 waarin het BBP voor maar liefst 3,8% daalde.

We hebben ook gekeken naar de inkomsten en opbrengsten van Nederland door de jaren heen, want zoals te zien is, is naarmate er meer lidstaten kwamen in de EU, het steeds beter ging met de Nederlandse economie. Dat is ook een logisch begrip want hierdoor hebben alle lidstaten meer landen om handel mee te drijven. Zo heeft de EU veel economische voordelen namelijk:

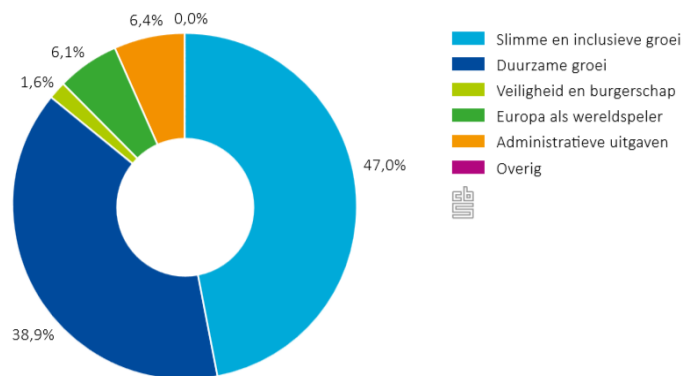
- Door het lidmaatschap wordt er voorkomen dat er oorlogen ontstaan omdat ze nu eenmaal afhankelijk van elkaar zijn op het gebied van handel, dus het is veiliger dan voorheen om handel te drijven met het buitenland.
- Ook is er bewezen dat de welvaart is gestegen sinds 1970, het nationaal inkomen is met maar liefst 6 tot 8 procent gestegen en dankzij de vrije handel en grenzen voorspellen economen dat dit kan oplopen tot 10%-11% in 2020, ook is er bewezen dat Nederland maar liefst 1,3% zou verliezen als het uit de EU zou stappen en dus geen open grens meer had. Over het algemeen lijkt 1,3% niet erg veel maar omgerekend is dit 9 miljard euro.
- Door deze open grenzen en interne markt van de EU wordt het ook een aantrekkelijker investeringsklimaat, wat hiermee bedoeld wordt is dat het voor producenten in het algemeen aantrekkelijker wordt om zich in Europa te gaan vestigen wegens de open grenzen en het niet hebben van invoerheffingen.

Wat verdient Nederland nou eigenlijk aan de Europese Unie? Laten we eerst kijken naar wat de Europese Unie nou precies betaald aan de lidstaten van de Europese Unie. De belangrijkste uitgaverubrieken zijn:

- Slimme en inclusieve groei. Onderzoek en innovatie, scholing, training en hulp aan achterblijvende regio's
- Duurzame groei. Gemeenschappelijke landbouwbeleid
- Veiligheid en burgerschap. Bescherming van de Europese grenzen, immigratie en asielbeleid, gezondheidszorg en bescherming van de consument
- Europa als wereldspeler. Buitenlands beleid, zoals ontwikkelingshulp en humanitaire hulp
- Administratieve uitgaven

Deze uitgaverubrieken staan ook in de onderstaande cirkeldiagram. Zo ziet de verdeling van de gebudgetteerde uitgaven van de Europese Unie van 2014 tot 2020 eruit:

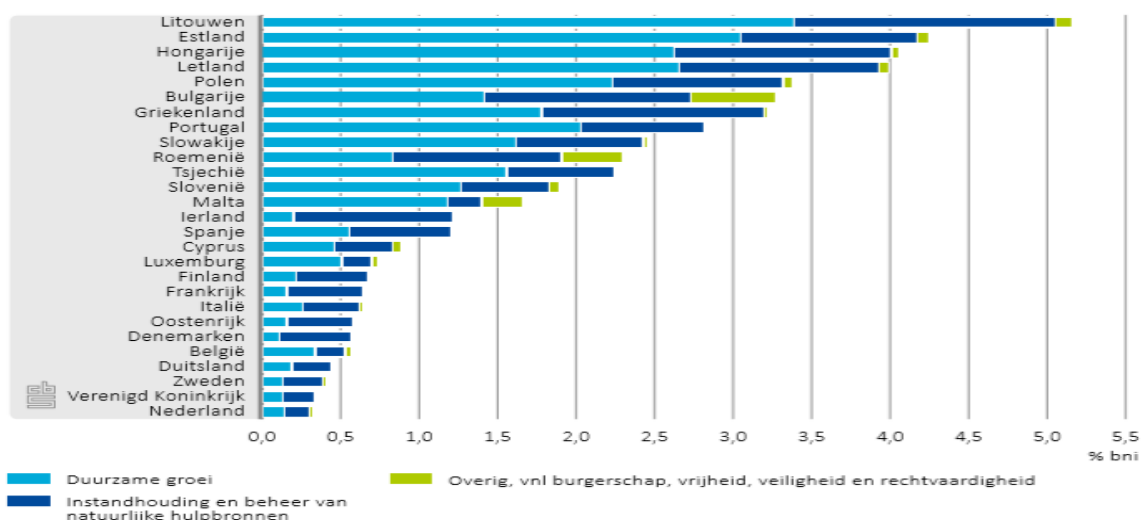
3.3.1 Verdeling van de gebudgetteerde uitgaven van de Europese Unie, 2014-2020

Bron: Nederland en de Europese Unie: betalingen en ontvangsten – CBS

Dit bedrag wordt nog verdeeld over de lidstaten. Hier een plaatje hoe het verdeeld is in 2014-2015

3.2.2 Betalingen (exclusief kosten van bestuur) van de EU aan de lidstaten¹⁾, 2007/2013

Bron: Nederland en de Europese Unie: betalingen en ontvangsten – CBS

Je ziet hier dus dat Nederland 0.3% van het BNI ontvangt van de Europese Unie zelf. We hebben bijvoorbeeld naar ons BNI in 2013 gekeken. Het BNI bedroeg toen 829.2 miljard dollar op basis van koopkrachtpariteit. Als we hier 0.3% van nemen, komt dit neer op een bedrag van ongeveer 2.5 miljard. Dit bedrag is dus niet erg hoog ten opzichte van het totale BNI.

Het geld dat ze krijgen, is vooral voor slimme, inclusieve en duurzame groei. We krijgen het laagste percentage van de Europese Unie. Geen enkele andere lidstaat krijgt minder geld. Van alleen de inkomsten van de Europese Unie zelf moeten we het dus niet hebben.

Ook is er een CPB-onderzoek gedaan door Straathof in 2008. Hij bekeek de gevolgen van de interne markt van de Europese Unie op de Nederlandse economie. Deze voordelen waren:

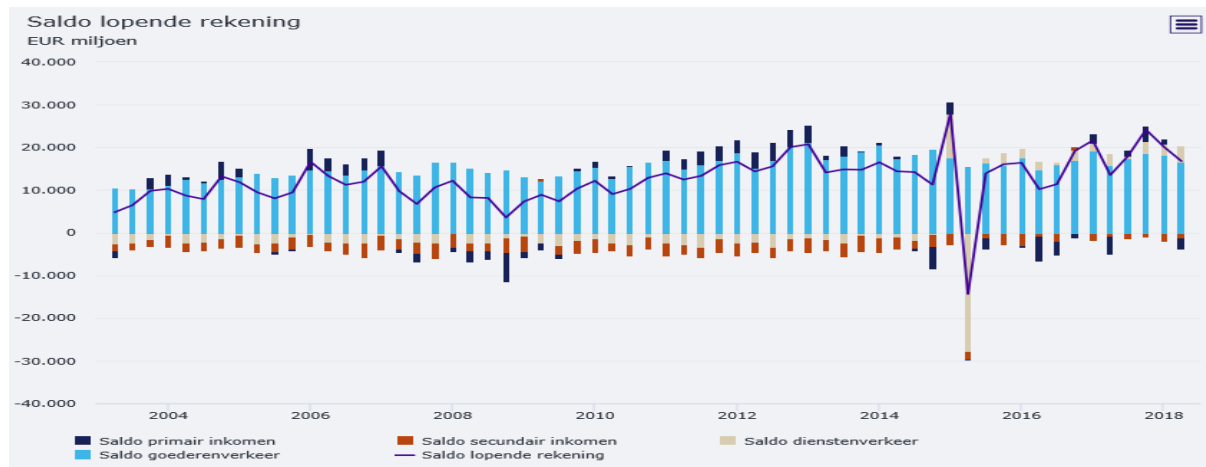
- Sinds de jaren '80 heeft het EU-lidmaatschap altijd extra handel opgeleverd. De uitbreiding van de interne markt heeft een groter effect gehad op de goederenhandel van de Europese Unie dan een verdieping van de marktintegratie. Voor de Nederlandse exporten zijn de verdieping en de interne markt uitbreiding ongeveer even belangrijk.
- Voor Nederland kan 18% van de export en 12% van de import worden toegeschreven aan de interne markt. Het gemiddelde van de EU-lidstaten is 8% voor beide. We zitten bij beide dus boven het gemiddelde
- Door het handelsverhogende effect van de interne markt is het BBP in de Europese Unie met ongeveer 3% toegenomen, terwijl het in Nederland met ongeveer 6% is toegenomen. In een wat meer behoudender scenario wordt er gesproken over 2 en 4%. Volgens schattingen van het CPB uit 2008 was bijna de helft van de toename van de inkomens van het huidige niveau van het interne marktbeleid gematerialiseerd. Het andere deel zou naar schatting de komende decennia neerslaan. De inkomenstoename kan als gevolg van de interne markt in de Europese Unie bijna 10% worden en in Nederland zelfs 17%.
- Uit de interne handel vloeit ongeveer 5% van de handel in diensten in de Europese Unie voort. In Nederland is dit effect vergelijkbaar. De integratie van de dienstenmarkten draagt een stuk minder bij aan de inkomenstoename van de interne markt, omdat de handelstoename door het interne marktbeleid voor diensten maar de helft is van die van goederen in de Europese Unie. Ook draagt de dienstenhandel maar voor een derde deel bij aan de openheid van een land vergeleken met de goederenhandel. Op de lange termijn draagt de integratie van dienstenmarkt maar ongeveer 1% bij aan de BBP-toename in de EU. Volgens Straathof is dat voor Nederland bijna 3% omdat de verhandelbaarheid van diensten naar verhouding groter is.

Het CPB schreef in 2011 dat de interne markt vooral voor Nederland tot grote welvaartswinst heeft geleid. Dit voordeel neemt in de loop van de jaren verder toe.

VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO Nederland (2012) en Minister Timmermans (2014) hebben de afgelopen jaren gewezen op het economische belang van het EU-lidmaatschap van Nederland:

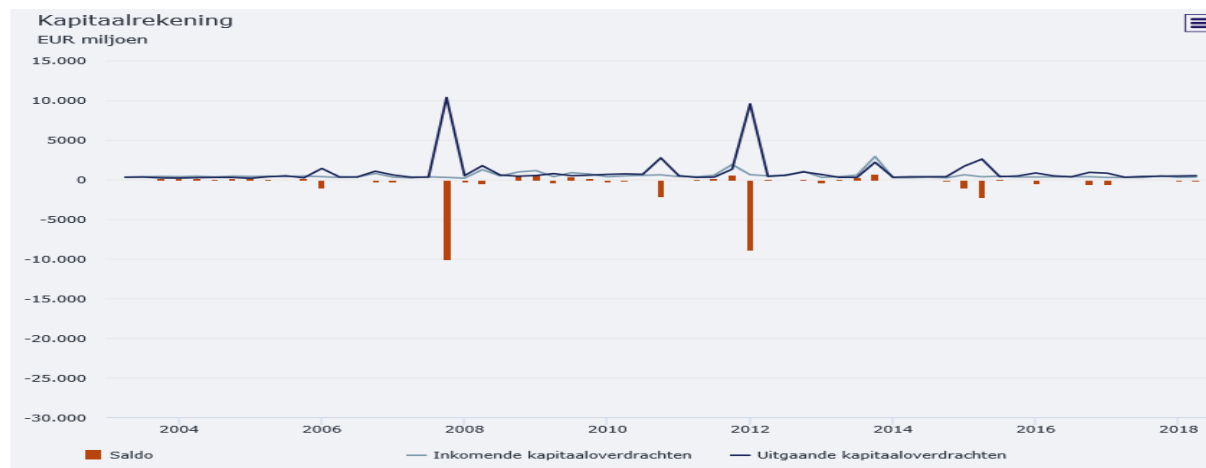
- Van de Nederlandse export gaat driekwart naar EU-lidstaten. Dit ziet minister Timmermans als één van de belangrijkste groeifactoren van de Nederlandse economie in de afgelopen decennia.
- Meer dan 20% van zijn inkomsten verdient Nederland door handel en investeringen binnen de EU (Circa 120 miljard aan inkomsten van het totaalbedrag 607 miljard in 2012). Daarnaast verdient Nederland naar schatting van de werkgevers zo'n 10% van zijn inkomsten met de opbrengsten van beleggingen in EU-landen. Als de interne markt en de euro er niet zouden zijn, zou het volgens de werkgevers een strop opleveren van 15% van het BBP van de Nederlandse Economie.
- De export naar de EU was in 2011 bijna 4 keer zo groot als in 1990. De export naar Oost-Europese landen was zelfs negen keer zo groot geworden.

Ten slotte hebben we ook nog gekeken naar de lopende rekening, de kapitaalrekening en naar de Nederlandse handel. Hiermee hebben we gekeken of Nederland meer ontvangt dan dat het betaald

Bron: DeNederlandscheBank

Op de lopende rekening staan alle transacties van een land die met het buitenland hebben te maken. Het gaat hierbij om transacties die te maken hebben met de productie en inkomensvorming. Uit deze statistiek kunnen we afleiden dat het saldo op de lopende rekening eigenlijk de hele tijd positief is. In het 2^e kwartaal van 2015 was die alleen wel negatief. Als er een negatief is, is er een tekort. Dit betekent dat Nederland toen meer heeft geïmporteerd als geëxporteerd. Over het algemeen exporteert Nederland dus meer als dat het importeert. We verdienen dus wel geld aan de handel.

Bron: DeNederlandscheBank

De kapitaalrekening weerspiegelt de netto verandering in het nationale vermogen in het land. Hier zijn de investeringen van buitenlandse ondernemingen in het binnenland en investeringen van het bedrijfsleven hier in het buitenland te zien. We zien hier dat de kapitaalrekening ook altijd positief is. Dit betekent dat er geld het land binnenstroomt. Ook hier staat dus weer dat wij geld verdienen aan de Europese Unie

Als we naar de Nederlandse handel vanaf 2002 kijken krijgen we deze statistiek:

SITC Totaal goederen																		
Onderwerp Landengroepen																		
Perioden	Actuele reeks vanaf 2007									Oude reeks 2002 - 2007								
	Invoerwaarde			Uitvoerwaarde			Handelsbalans			Invoerwaarde			Uitvoerwaarde			Handelsbalans		
	Wereld	EU	Niet-EU	Wereld	EU	Niet-EU	Wereld	EU	Niet-EU	Wereld	EU	Niet-EU	Wereld	EU	Niet-EU	Wereld	EU	Niet-EU
	mln euro																	
2002										205 575	116 938	88 637	232 702	176 060	56 642	27 127	59 122	-31 995
2003										206 867	117 192	89 674	234 166	176 166	58 000	27 299	58 974	-31 675
2004										228 200	130 253	97 946	255 468	198 515	56 953	27 269	68 262	-40 993
2005										249 798	138 197	111 601	281 097	216 181	64 916	31 299	77 984	-46 685
2006										285 373	154 799	130 575	318 961	242 441	76 520	33 588	87 643	-54 055
2007	306 826	174 179	132 646	344 311	259 328	84 983	37 485	85 149	-47 663	307 279	169 934	137 345	347 510	261 908	85 602	40 231	91 975	-51 743
2008	335 927	185 128	150 799	370 489	282 735	87 754	34 562	97 607	-63 045									
2009	274 025	151 826	122 199	309 369	231 344	78 025	35 344	79 518	-44 174									
2010	331 914	176 670	155 243	371 549	275 666	95 883	39 636	98 996	-59 360									
2011	364 922	193 565	171 357	409 358	302 883	106 475	44 437	109 318	-64 881									
2012	389 449	200 696	188 753	429 717	311 724	117 993	40 268	111 028	-70 760									
2013	386 355	202 149	184 205	433 106	317 031	116 075	46 751	114 882	-68 130									
2014	382 416	198 383	184 034	433 405	316 949	116 457	50 989	118 566	-67 577									
2015	372 195	200 481	171 714	418 982	302 505	116 478	46 787	102 024	-55 236									
2016	368 861	200 395	168 466	423 228	306 594	116 633	54 367	106 200	-51 833									
2017	408 885	221 774	187 111	467 434	333 649	133 785	58 550	111 875	-53 325									
2018 januari-september*	327 494	176 208	151 286	365 789	260 141	105 648	38 295	83 933	-45 639									
Bron: CBS																		

Bron: CBS

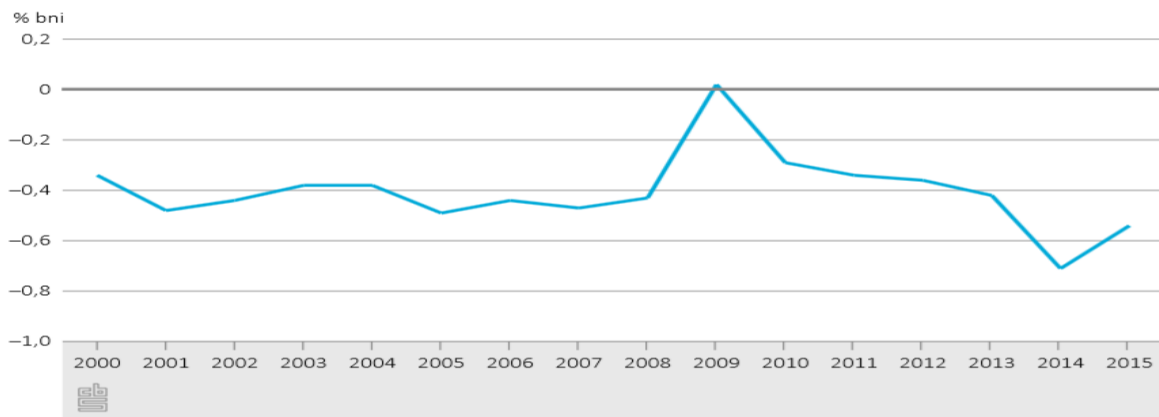
Bron: CBS

Hieruit zien we dat Nederland aan de export telkens meer verdient aan de EU-lidstaten dan aan de niet EU-lidstaten. We exporteren meer aan EU-lidstaten, dan aan niet EU-lidstaten. Ook importeren we meer van EU-lidstaten. Het EU-lidmaatschap geeft ons dus een voordeel in de handel. Wij verdienen, als een handelsland wat wij zijn, aan de handel.

4.2 De uitgaven/kosten

Wij moeten ook als Nederland zijnde een steentje bijdragen aan de Europese unie. Dit bedrag is niet altijd hetzelfde en kan in grote erg variëren.

Operationeel begrotingsevenwicht voor Nederland

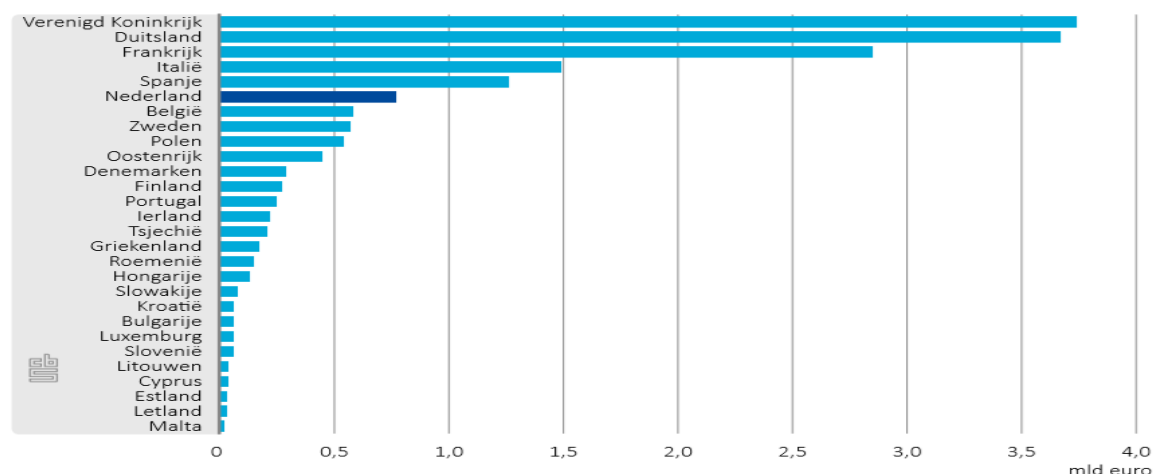
Bron: Nederland en de Europese Unie: betalingen en ontvangsten – CBS

Als we kijken, aan de hand van het plaatje, hebben we in de periode van 2000-2015 slechts één keer nettowinst gekregen (dus netto-ontvanger geweest) van de EU. Dit gebeurde natuurlijk in de periode dat Nederland verstrikt raakte in de economische crisis van 2008. Dit was ook vanwege de enkele tekorten die Nederland had aan de EU door de crisis. Vergeleken alle andere EU-lidstaten droeg Nederland het meeste bij, en dat is zo gek nog niet voor zo'n klein landje. Hierdoor is besloten dat in de 6-jarige periode waarin we nu zitten (2014-2020) dat Nederland van een korting wordt voorzien die één miljard euro bedraagt.

De inkomsten van de EU/Uitgaven van Nederland aan de EU bestaan voornamelijk uit 3 delen:

- De traditionele eigen middelen, ook wel bekend als invoerrechten en heffingen en bestaan voornamelijk uit de landbouwheffingen. Wat hiermee bedoeld wordt zijn de suiker of suikerhoudende producten die de lidstaten exporteren. Op 1 januari 1971 werd besloten door de EU hoeveel elk land zou afdragen aan de destijdse 'Gemeenschappen' voor de komende 5 jaar. Toen er na 5 jaar werd gerealiseerd dat dit niet werkte besloten ze percentages te hanteren voor de desbetreffende landen. Er werd besloten dat Nederland zo'n 7,3% zal betalen aan de benodigde middelen. Als vergoeding kregen alle lidstaten 10% van de bijdrage terug maar dit percentage is uiteindelijk verhoogd naar 20%.
- De Btw-heffing, in het plaatje op de volgende pagina wordt er geïllustreerd hoeveel btw Nederland, ten opzichte van de andere landen, betaalt aan de EU.

2.3.1 Btw-afrachten, 2015

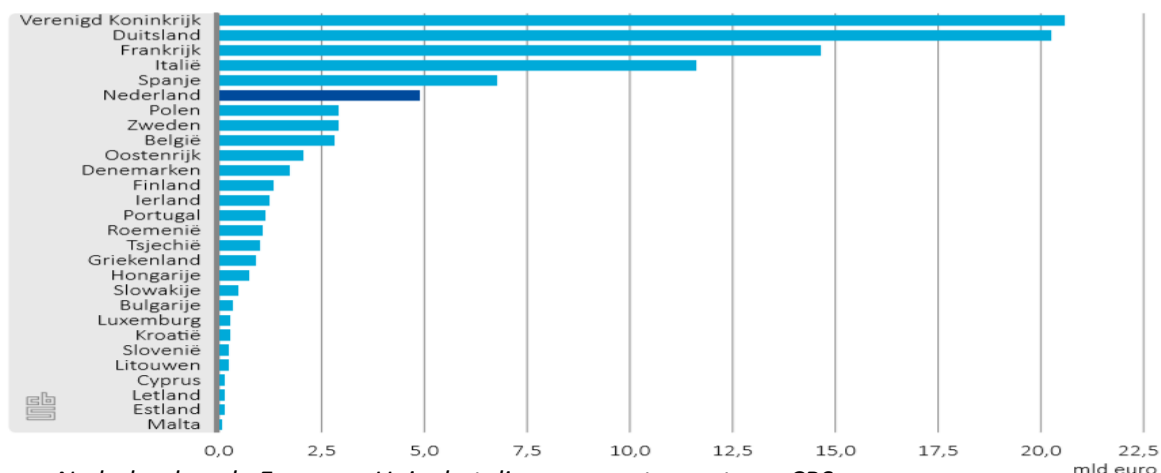
Bron: Nederland en de Europese Unie: betalingen en ontvangsten –CBS

De btw voor een land is te berekenen door:

- 1) Het gemiddeld btw-tarief te berekenen.
- 2) De btw-grondslag bepalen.
- 3) De btw-afracht te berekenen, dit door de breuk van het EU btw-percentage te vermenigvuldigen met de btw-grondslag.

De BNI/BNP-heffing, de heffing op het bruto nationaal inkomen/product, de wijze waarop het BNI/BNP wordt vastgesteld gaat door middel van het ESR (het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen). Dit kan ook gezien worden als een soort 'belastingaangifte' van de EU aan de lidstaten. In het onderstaande plaatje is wederom te zien hoeveel Nederland afdraagt aan de EU op het gebied van BNI/BNP-heffingen.

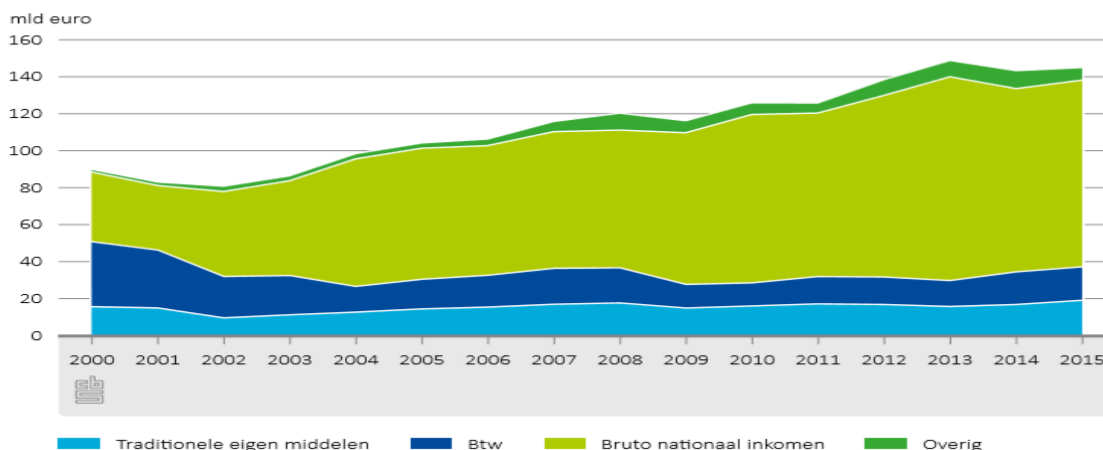
2.4.1 Bni-afrachten, 2015

Bron: Nederland en de Europese Unie: betalingen en ontvangsten – CBS

Al deze inkomsten voor de EU staan in het grafiekje hieronder over de periode van 2000-2015. Hier is te zien dat er vooral een steilere stijging is in de bijdrage van de lidstaten over het BNI, dit geeft een indicatie weer van hoe Europa zich ontwikkelt en in goede zin, want de percentages staan vast (1,0% tot 1,4%) maar de afdrachten over het BNI bedragen steeds meer. Dit houdt dus in dat het BNI in de lidstaten dus hard aan het stijgen is en dat het goed gaat met de EU. Dit komt ook mede door de verlaging van de BTW, want hierdoor houden de landen ook meer geld over. Dus wanneer de inkomsten van de EU stijgen indiceert dat dus dat het goed gaat met de EU want de percentages is geen beweging in te krijgen. De BNI-heffingen maakte een stijging van 42% naar 69% mee in de afgelopen 14 jaar (2000 tot 2015).

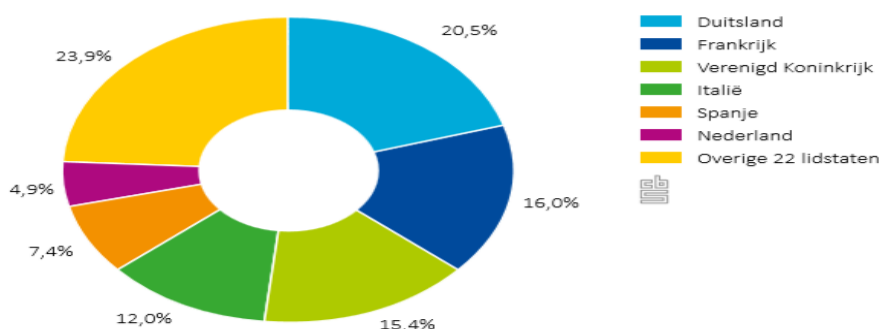
2.1.1 Inkomsten Europese Unie

Bron: Nederland en de Europese Unie: betalingen en ontvangsten – CBS

Als we kijken naar de individuele Nationale Bijdrage van de lidstaten, met name de Top, dan is te zien in deze cirkeldiagram dat Duitsland veruit het meest investeert in de EU uit eigen zak. Met maar liefst 20,5% staat het 4,5% los van Frankrijk. Redenen heeft Duitsland hier natuurlijk ook genoeg voor. Nederland heeft een Nationale bijdrage van het geheel van maar liefst 4,9%, dit lijkt niet erg veel maar in vergelijking tot alle andere landen staan wij toch wel in de top 6 terwijl wij één van de kleinste landen zijn. Deze bronnen komen helaas uit 2015 dus er staan in velen ook nog het Verenigd Koninkrijk. In het onderstaande figuur is in een cirkeldiagram weergegeven hoeveel procent de top 6 en de overige 22 landen bijdragen.

2.1.2 Verdeling van de nationale bijdrage aan de Europese Unie naar lidstaat, 2015

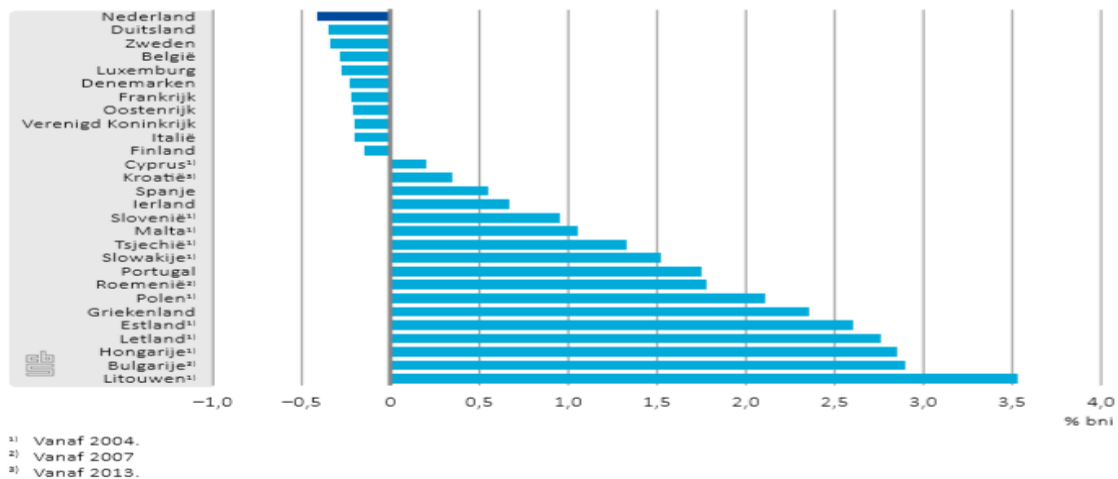

Bron: Nederland en de Europese Unie: betalingen en ontvangsten – CBS

4.3 Is Nederland een netto ontvanger of een netto betaler?

Om te bepalen of een land een netto ontvanger of een netto betaler is, wordt er gekeken naar het operationeel begrotingsevenwicht. Als de verdeling van de van de EU over de lidstaten gelijk is aan de verdeling van de betalingen van de lidstaten van de EU, is er sprake van een operationeel begrotingsevenwicht. Als dit niet het geval is, is er sprake van onevenwichtigheid.

4.1.1 Operationeel begrotingsevenwicht, 2000/2015

Bron: *Nederland en de Europese Unie: betalingen en ontvangsten – CBS*

Hier zien we dat Nederland de grootste nettobetaler is over de periode 2000-2015. Dit betekent dus dat Nederland veel geld aan de Europese Unie geeft, en er minder voor terugkrijgt. Aan alleen de Europese Unie zelf verdienen we dus niks, sterker nog, het kost ons alleen maar geld. Het is echter wel zo, wij zijn erg afhankelijk van de handel en van de interne markt. Hier verdienen wij heel veel geld mee. Als we alles met elkaar vergelijken, verdienen we meer aan de Europese Unie als dat het ons kost.

Hoofdstuk 5: Welke voor- en nadelen heeft de gezamenlijke Europese munt, de Euro?

In 1957, bij de oprichting van de voorloper van de Europese Unie, streefden de lidstaten naar een gemeenschappelijke handelsmarkt. Het werd steeds duidelijker dat een nauwere economische en monetaire samenwerking de sleutel was tot een verdere groei en bloei van de gemeenschappelijke markt en een betere werking van de Europese economie. Dit zorgt dus voor meer banen en een hogere welvaart voor de Europeanen. In het Verdrag van Maastricht besloten de lidstaten Europa in de 21ste eeuw een stabiele en sterke munt te geven. Deze munt kennen wij nu als de Euro.

5.1 Wie beheert de Euro?

De Euro wordt beheerd door de Europese Centrale Bank (ECB). Alle centrale banken van de EU-landen werken samen met de ECB. Alle banken bij elkaar vormen het Europees Stelsel van Centrale Banken. Ook coördineert de ECB de samenwerking tussen alle centrale banken van de Eurozone. Deze samenwerking wordt ook wel het eurosysteem genoemd. De ECB heeft 3 bestuursorganen. Deze 3 zijn:

- Raad van Bestuur. Deze raad evalueert de monetaire en economische trends, stelt de rente vast waartegen banken geld kunnen lenen van de ECB en bepaalt het beleid van de eurozone.
- Directie. De directie oefent de bevoegdheden die door de Raad van Bestuur gedelegeerd zijn uit, bereidt vergaderingen van de Raad van Bestuur voor en is verantwoordelijk voor de dagelijkse werkzaamheden van de bank.
- Algemene Raad. Helpt de ECB bij toetreding van nieuwe landen tot de Eurozone en helpt met adviserende en coördinerende taken.

De ECB heeft een paar basistaken. De basistaken zijn:

- Het verrichten van valutamarktoperaties.
- Het bevorderen van een goede werking van het betalingsverkeer
- Het ten uitvoer leggen en bepalen van het monetair beleid van het eurogebied. Ze moeten er onder andere voor zorgen dat de inflatie laag blijft.
- Het beheren en aanhouden van de externe reserves van het eurogebied. Ook wel het portefeuillebeheer

Daarnaast zijn er nog een paar taken die de ECB heeft:

- De ECB heeft het alleenrecht machtiging te geven tot de uitgifte van bankbiljetten binnen het eurogebied.
- Financiële stabiliteit en financieel toezicht. Het Eurosysteem draagt bij tot een goede beleidsvoering door bevoegde autoriteiten op het vlak van bedrijfseconomisch toezicht op de stabiliteit en de kredietinstellingen van het financiële stelsel
- Internationale en Europese samenwerking: de ECB werkt met de taken die aan het Eurosysteem zijn toevertrouwd samen met relevante organen, fora en instellingen, zowel op mondiaal niveau als binnen de EU
- In samenwerking met de nationale centrale banken vergaart de ECB de voor het vervullen taken van het ESCB benodigde statistische gegevens, hetzij rechtstreeks bij economische partijen, hetzij bij de nationale autoriteiten

5.2 Voorwaarden invoering euro

De voorwaarden om de euro in te kunnen voeren worden ook wel de convergentiecriteria of de criteria van Maastricht genoemd. Dit omdat ze voor het eerst in het Verdrag van Maastricht werden geformuleerd. De punten zijn over het algemeen best wel streng. De punten zijn:

- Het begrotingstekort mag niet hoger zijn dan 3% van het BNP
- De overheidsschuld moet lager zijn dan 60% van het BNP
- De inflatie mag niet hoger zijn dan 1,5% boven de gemiddelde inflatie van de drie lidstaten met de laagste inflatie
- Een gemiddelde nominale langetermijnrente die niet meer dan 2% hoger ligt dan die van de drie lidstaten met de laagste inflatie
- Een wisselkoers die gedurende twee jaar voor toetreding tot de euro zonder grote spanningen binnen de normale fluctuatiemarges van het wisselkoersmechanisme van het EMS (Europees Monetair Stelsel) is gebleven.

Als landen zich niet aan deze criteria houden, doordat ze bijvoorbeeld het begrotingstekort laten oplopen, worden ze onder speciaal toezicht gesteld door de Europese Commissie. In het uiterste geval kan de Raad van Ministers een boete uitdelen.

5.3 De voordelen van de Euro

De Euro heeft heel veel voordelen. Deze voordelen zijn voor particulieren, bedrijven en voor economieën. Voorbeelden van deze voordelen zijn:

- Meer economische stabiliteit en groei
- Meer zekerheid en meer mogelijkheden voor bedrijven en markten
- Een ruimere keuze en stabiele prijzen voor consumenten en burgers
- Een sterkere aanwezigheid van de Europese Unie in de wereldeconomie
- Een concreet symbool van een Europese identiteit
- Beter geïntegreerde financiële markten

De meeste van deze voordelen hangen samen met elkaar. Zo is een economische stabiliteit goed voor de economie van een EU-lidstaat omdat zijn regering daardoor beter toekomstplannen kan maken. Economische stabiliteit is daarnaast ook goed voor het bedrijfsleven omdat het onzekerheid vermindert en aanmoedigt om te investeren. Dit is weer gunstig voor de burgers, die hierdoor meer en betere banen kunnen krijgen.

Er zijn natuurlijk nog een tal van andere voorbeelden. Andere voorbeelden zijn:

- Je hoeft niet meer je geld te wisselen als je naar een ander land gaat die met de Euro betaald. Je hoeft dus geen rekening te houden met een andere munteenheid
- De Euro kun je overal ter wereld omwisselen. Het is een internationaal betaalmiddel waarmee je vrijwel overal terecht kunt
- Je hoeft geen bedragen om te rekenen als je wat koopt uit een ander land die ook de Euro gebruikt
- Het exporteren en importeren met Eurolanden is makkelijker omdat iedereen met dezelfde munt betaald

Door de schaalvergroting en integratie van de Eurozone en de economie zorgt de gemeenschappelijke munt voor voordelen en mogelijkheden die de gemeenschappelijke markt efficiënter maken.

Toen de euro er nog niet was, zorgde het wisselen van geld bij grensoverschrijdende transacties voor extra risico's, kosten en een gebrek aan transparantie. Door de euro is het veiliger en goedkoper zakendoen in de Eurozone

Doordat prijzen vergelijkbaar zijn, stimuleert dat de internationale handel en allerlei soorten investeringen. Zo heb je de individuele consument die het goedkoopste product zoekt, bedrijven die op zoek zijn naar de voordeligste dienstverlening en grote institutionele beleggers die in de Eurozone zonder wisselrisico's kunnen investeren. Er is een grote geïntegreerde markt ontstaan binnen de Eurozone, die dezelfde munteenheid gebruiken.

De schaal van de gezamenlijke munt en de Eurozone levert ook nieuwe kansen op in de wereldeconomie. Door de gemeenschappelijke munt is de Eurozone een aantrekkelijke handelspartner voor andere landen. Dit is weer goed voor de handel en de investeringen. De Euro is een interessante reservemunt voor landen buiten de Europese Unie door een verstandig economisch beleid en geeft de Eurozone hierdoor meer invloed binnen de wereldeconomie. Voorzichtig beheer en schaalvergroting zorgen voor een economische stabiliteit in de Eurozone. Hierdoor is de Eurozone beter bestand tegen plotse economische veranderingen die zich buiten de Eurozone voordoen en nationale economieën verstoren. Voorbeelden hiervan zijn de wereldwijde stijgingen van de olieprijs of de turbulentie op de valutamarkten. Door de omvang en sterkte van de Eurozone kan het zulke externe schokken beter verwerken, de groei op peil houden en het banenverlies beperken.

De Euro brengt op zichzelf geen economische stabiliteit en groei. Hiervoor is een goed beheer van de economie van de Eurozone nodig. Dit gebeurt volgens de regels van het Verdrag en het Stabiliteits- en Groeipact (SGP), wat een essentieel element is van de Europese Monetaire Unie (EMU). Daarnaast is de euro het belangrijkste instrument om optimaal te profiteren van de voordelen van de gemeenschappelijke markt. Hierdoor is de munt een onmisbaar deel van de sociale, politieke en economische structuren van de Europese Unie van vandaag.

5.4 De nadelen van de Euro

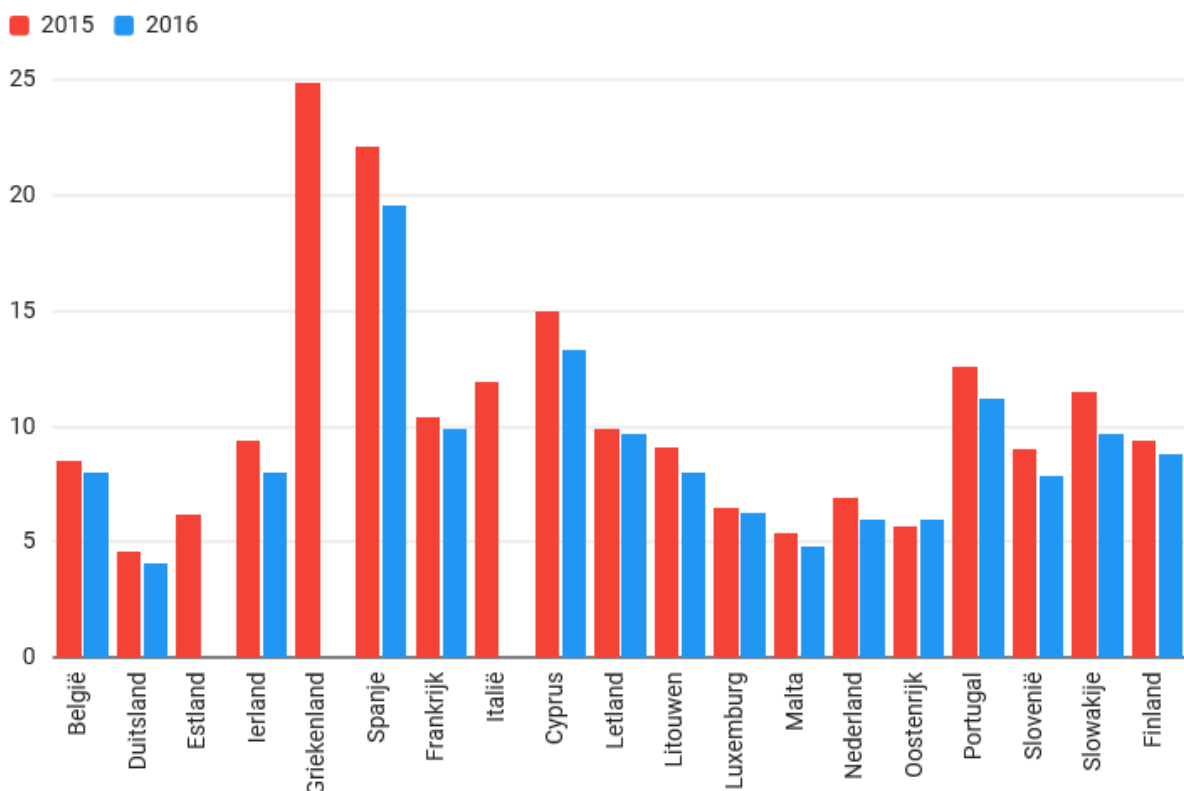
De Euro heeft ook nadelen. Een nadeel is: Het verlies van een instrument waarmee men snel een economie kan aanpassen: een eigen munt. Als landen een verschillende economie hebben, is het verlies van dit instrument een gemis. Nederland heeft een hoge export en staat daardoor in bloei, maar Griekenland zit in de put door een lage export en hoge schulden.

De *Optimum Currency Area Theory* gaat ervan uit dat landen alleen een munt kunnen delen als de economieën van deze landen overeenkomen. Elmer Sterken, hoogleraar monetaire economie aan de Rijksuniversiteit Groningen, vraagt zich af of Europa een optimaal valutagebied is. Hij vraagt zich namelijk af of Zuid- en Noord-Europa voldoende geïntegreerd zijn of kunnen raken.

Economische verschillen tussen landen in de Eurozone zorgen voor problemen. Arjo Klamer, hoogleraar culturele economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, stelt dat de wisselkoers voor Nederland en Duitsland te laag is en voor Griekenland te hoog. Omdat Nederland een overschot heeft op de lopende rekening, is de waarde van de euro te laag voor Nederland. Klamer zegt hierover: "Exporteren kan tegen een lage prijs, maar importeren is een stuk duurder."

Griekenland heeft een tekort op de lopende rekening, waardoor de waarde van de euro te hoog is. Sterken zegt hierover: "Dit komt doordat de productiviteit, de mate waarin arbeid tot resultaat leidt, te laag is in Griekenland." De lage productiviteit is terug te zien in het hoge werkloosheidspercentage in Griekenland: 24,9% in Griekenland ten opzichte van 6,9% in Nederland.

Werkloosheidspercentage in de Eurozone (2015 - 2016)

Gemaakt met Localfocus

Bron: Eurostat

Bron: Eurostat

Door de lage productiviteit zijn de productiekosten hoger. Hierdoor zijn producten duurder waardoor er minder geëxporteerd wordt. Hierdoor kunnen ze de groeiende concurrentie niet meer aan en moeten er mensen ontslagen worden of moeten de lonen omlaag.

Als we een eigen munt hadden, zou de wisselkoers gestegen zijn door de grote export. Er worden er dan namelijk meer gevraagd dan aangeboden. De export zou daarna weer dalen door de hoge wisselkoers, omdat Nederlandse producten dan weer meer zouden kosten. Door de gemeenschappelijke wisselkoers van de gemeenschappelijke munt, is de stijging van de wisselkoers en dus de daling van de export van Nederland niet echt mogelijk. In Griekenland zou juist het tegenovergestelde gebeuren als er nog een eigen munt was. Door een verlaagde wisselkoers zou de export stijgen. Hierdoor zou het weer beter moeten gaan met Griekenland. Dit is echter door de Euro niet meer mogelijk.

Een ander nadeel is dat de invoering van de euro heel veel geld heeft gekost. Al de oude valuta's moesten ingezameld, vervangen en daarna vernietigd worden. Alle automaten waar de guldens nog inzaten moesten aangepast worden en bepaalde software moest worden bijgewerkt. Guldens mochten na de jaarwisseling in 2001 ook niet meer worden teruggegeven, toen er een enorm bedrag aan geld in de winkels aanwezig was. Hierdoor was er allemaal extra beveiliging nodig. Ook kreeg iedere Nederlander een gratis setje euromunten die ze moesten afhalen met een waardebon. Dit was een duur grapje voor het bedrijfsleven. De kosten worden namelijk op 5 miljard euro geschat. Dit zou nu 2.268.901.080,45 miljard zijn. De banken en de overheid hebben naar schatting ook miljarden moeten betalen hiervoor. Het gratis setje euromunten was dan wel eenmalig, en werd dus niet meer herhaald.

Ten slotte staan de EMU-normen de economische groei van Eurolanden ook in de weg. De staat mag niet te veel schulden hebben en dat beperkt de staat weer om te investeren. De lidstaten zijn namelijk verplicht om de overheidsschuld en het overheidstekort niet te hoog te laten oplopen. De schuld mag niet hoger zijn dan 60% van het bbp en het tekort mag niet groter zijn dan 3% van het bbp. Als het tekort de norm overschrijdt, komt de lidstaat in een procedure voor buitensporige tekorten terecht. Met deze procedure adviseert de Europese Unie de ECOFIN-Raad om een lidstaat die een buitensporig tekort heeft een aanbeveling te doen. Normaal gesproken moet het tekort dan binnen een jaar worden weggewerkt. Bij zware economische omstandigheden kan een lidstaat meer tijd gegund worden. Doordat landen hier dus zo veel op moeten letten, kunnen ze niet zomaar al hun geld uitgeven om ervoor te zorgen dat ze kunnen groeien.

Hoofdstuk 6. Wat als Nederland toch uit de Europese Unie zou stappen?

Na het grote verlies van de EU om Engeland te zien vertrekken, ook wel Brexit, is er een nieuwe discussie ontstaan in ons kleine landje van 16 miljoen mensen en met name door de 150 (misschien wel) belangrijkste mensen, de tweede kamer. Hier spookt de gedachte rond onder de partijen PVV en het FvD (Forum van Democratie) om een zogenaamde "Nexit" aan te kondigen wegens het immigratiebeleid dat Nederland heeft en de kosten die het betaald aan de EU. Volgens de Rabobank en talloze andere Nederlandse economen zal dit desastreuze gevolgen met zich mee brengen en ik denk dat wij, Bram en Hugo, ons daar ook zeker onder kunnen scharen.

Daarentegen geeft de EU Nederland wel genoeg redenen om er eens even goed over na te denken. Het immigratiebeleid is een groot twijfelpunt bij de hedendaagse bevolking, de bedragen die wij als Nederland zijnde afdragen is onwaarschijnlijk groot vergeleken de andere landen en bijvoorbeeld de niet beïnvloedbare munteenheid, de euro. Men is ook bang dat binnenkort iedereen binnen de EU de medische dossiers open en bloot komen te liggen en dat eigendommen zoals auto's of andere voertuigen altijd traceerbaar zijn en men is bang dat dit ten koste gaat van onze geliefde privacy.

Nederland is zoals algemeen bekend een handelsland dat vooral bestaat uit de goederen die wij exporteren, want wij hebben nou eenmaal niet zo veel nodig met onze magere 16 miljoen inwoners dan dat wij produceren. In feite zorgen de open grenzen ervoor dat onze interne markt wel 31 keer zo groot is geworden, dus dit houdt in dat als wij exporteren dat het niet mij 16 miljoen blijft maar wel meer dan 500 miljoen consumenten. Nederland is dus erg afhankelijk van haar export en wanneer Nederland uit de EU stapt, gaat dat exporteren toch wat moeilijker dan normaal. Neem bijvoorbeeld Engeland, die met hun toen der tijd besloten hebben om uit de EU stappen, voor hen had het overweldigende gevolgen en ze hebben er ook behoorlijk spijt van want er zijn nu alweer gesprekken samen met de EU om tot een overeenkomst te komen tussen beide partijen.

Om even over de Brexit door te gaan, Engeland kreeg een behoorlijke opdonder door middel van grensheffingen, oftewel handelsbelemmering. Stel je voor dat er nu een Nexit komt dan zou Nederland verschrikkelijk veel moeten betalen aan het buitenland, omdat wij dus zo gigantisch veel exporteren naar het buitenland. Deze handelsbelemmeringen, in de vorm van grensheffingen, zorgen dus voor grote nadelen zowel voor de havens en luchthavens van Nederland als de boten of vliegtuigen uit andere landen want die denken er ook geen tweede keer over na en stappen wel van boord in bijvoorbeeld Antwerpen. Tevens houden deze havens en luchthavens honderdduizenden banen vast die men dan net zo goed door de trechter kan gooien als niemand meer in Nederland aanmeert of opstijgt wegens deze handelsbelemmeringen. Ook voor buitenlandse bedrijven wordt Nederland veel minder aantrekkelijk, denk aan het feit dat de interne markt dan gewoon blijft bij de 16 miljoen die we dan hebben in plaats van de huidige 500 miljoen. De Rabobank heeft hier een toekomstverwachting van gemaakt en heeft geschat dat er een daling van 10-15% in de gehele Nederlandse economie zal plaatsvinden. Om dit in getallen (Omgerekend uit BBP) uit te drukken, het gaat hier om bedragen tussen de 72,5 – 108,75 miljard euro!

We hebben nu eindelijk op posters in de economielokalen hangen dat we een positief saldo hebben, laten we dat nu ook zo laten door er maar geen Nexit van te maken. Deze daling brengt namelijk niet alleen een negatief saldo op de spaarrekening mee het heeft ook nog fatale andere gevolgen. Denk bijvoorbeeld aan het werkloosheidspercentage wat door het dak zal stijgen en voor een nog verdere daling van de vermogens van de pensioenfondsen zal zorgen. Daarover verder gesproken kun je stellen dat het Verenigd Koninkrijk het later weer aardig op de rails heeft gekregen maar als we het grootste verschil pakken tussen de beide landen op economisch gebied, de munteenheid, dan is daar wel een logische verklaring voor te vinden. Nederland is nu eenmaal met een tal andere landen vastgebonden aan de euro en wanneer Nederland dus uit de EU gaat dan geldt de euro niet meer, in Nederland dus zal er een andere munteenheid moeten komen, maar voor een interne markt van 16 miljoen mensen is het totaal niet aantrekkelijk voor het buitenland om in een munt te investeren voor 16 miljoen dan voor 500 miljoen dus de 'nieuwe' munt zal heel laag blijven en zal niet worden rechtgetrokken door de overige landen wegens een tekort aan vraag.

Tegenwoordig is dit een dusdanig grote discussie geworden dat men in Nederland daadwerkelijk nog een referendum overweegt omdat men schat dat 22-48% van de Nederlanders stemmers zal stemmen voor een Nexit. Dit percentage overrompelde me een beetje want naar mijn mening liep alles wel weer een beetje op rolletjes in Nederland, economisch gezien. Helaas denken eventuele 3-6 miljoen mensen hier anders over. Het grootste deel hiervan is laagopgeleid (Volgens Michael van der Galien, hoofdredacteur van de DDS met heel veel kennis op Europees gebied). Zoals in meerdere bronnen (Sites, krantenkoppen en uitzendingen) vermeld staat willen deze mensen gewoon verandering van de individuele economische situatie en houden zij zich helemaal niet bezig met waar het echt om gaat en hoe het geld dat ze verdienen/krijgen beschikbaar wordt gesteld. Vooral de Partij Van de Vrijheid is erg voorstander van dit voorstel. Met een overbluffende 78% van de gehele partij is het dus duidelijk dat de PVV graag een Nexit ziet. Het is algemeen bekend waar de PVV voor strijd: Vermindering/Verwijdering van de vluchtelingenstroom en aanpassingen aan het immigratiebeleid dat gesteld is, dus met andere woorden hoopt het in Nederland aan de macht te komen zodat wanneer Nederland uit de EU zou gaan, zij alle immigranten het land uit zouden willen sturen.

Hoofdstuk 7: Interviews met Esther de Lange en Frans van Vught

Voor ons profielwerkstuk wilden we ook bepaalde mensen vragen stellen. Aan het begin van ons profielwerkstuk hebben we daarom al een beetje lopen oriënteren naar wie we konden interviewen. Uiteindelijk vonden wij Esther de Lange op internet. Het duurde een poosje voordat we een antwoord van haar hadden, dus hadden we in de tussentijd ook wat vragen opgesteld voor Frans van Vught. We waren bij hem uitgekomen omdat Hugo zijn vader ons getipt had. Hij wilde onze vragen graag beantwoorden. Later kregen we ook nog antwoord van Esther de Lange, waardoor we 2 interviews in dit profielwerkstuk kunnen verwerken. De antwoorden die we van haar hebben gekregen zijn wel beantwoord door Wiebe Strikwerda, de beleidsmedewerker van Esther de Lange.

Interview met Esther de Lange

1. Wat is uw functie binnen de Europese Unie?

“Esther de Lange is lid van het EP, delegatieleider van het CDA en vicevoorzitter van de EVP-Fractie, de grootste fractie in het EP.

-Alle leden van het EP nemen zitting in 2 commissies die bepaalde vraagstukken behandelen.

Gemiddeld bestaat zo’n commissie uit 30 tot 40 MEP’s (Members of the European Parliament).

Mevrouw de Lange doet dat in ECON & ITRE (Economische zaken & Industrie, Telecom, Onderzoek en Energie). Hier debatteert zij met andere leden over nieuwe wet- en regelgeving op deze vraagstukken

–Schrijft hieraan mee en kan aanpassingen maken. Als de commissie voor een voorstel stemt, gaat het door naar de plenaire vergadering van het EP waar dan alle 751 leden erover stemmen.

-Als delegatieleider van het CDA is zij het aanspreekpunt van de 5 CDA Europarlementariërs in het CDA. Zij zit onder andere de vergaderingen van het CDA voor.

-Tot slot, als vicevoorzitter van de EVP-fractie is zij de rechterhand van fractievoorzitter Weber. De EVP-fractie bestaat uit 217 MEP’s uit 28 verschillende landen, die een gedeelde politieke filosofie hebben, namelijk Christendemocratie. Je kunt de rol van Weber vergelijken met die van Sybrand Buma in de Tweede Kamer (of bijvoorbeeld van Klaas Dijkhoff van de VVD). Zij zorgen ervoor dat de groep overeenstemming vindt over hun standpunten – want elk lid heeft natuurlijk een eigen stem.”

2. Hoe belangrijk is de Europese Unie (financieel) voor Nederland?

“De Europese Unie is van essentieel belang voor Nederland. Voor een sterke Nederlandse economie, moeten we aan een sterke economie in de Europese Unie werken. Voor veiligheid in Nederland, is veiligheid in Europa belangrijk. En voor een goede toekomst van de Nederlandse kinderen, moeten er in Europa oplossingen gevonden worden voor gemeenschappelijke uitdagingen.

Dit staat bovenaan onze agenda. Wij werken er in het Europees Parlement hard aan om deze belangen te vertegenwoordigen. Het Europees Parlement speelt steeds vaker een beslissende rol. Bijvoorbeeld bij de wetgeving voor banktoezicht en overheidsfinanciën; daar waar de landen vaak verdeeld en zwak over waren, liet het Parlement zijn tanden zien en eiste onafhankelijk toezicht en het beperken van bonussen.

Europa gaat dus over meer dan geld; Europa gaat over vrede, veiligheid en gedeelde waarden in een globaliserende wereld met onrust en instabiliteit rondom Europa. Sommige problemen kan Nederland nooit alleen oplossen. Financieel is Europa voor (handelsland) Nederland heel belangrijk. Zoek maar eens op via het CBS of Eurostat hoe groot het deel van de Nederlandse handel binnen Europa plaatsvindt. Dat mensen en bedrijven geen invoer- en uitvoerrechten hoeven te betalen is heel belangrijk, net als dat we bij de grens niet meer stil hoeven te staan (tijd is geld!) en dat we een stabiele munt hebben waardoor investeringen minder risicovol worden.”

We hadden nog wat andere vragen gesteld, maar deze bleven helaas onbeantwoord.

Interview met Frans van Vught

1. Wat is uw rol met betrekking tot de EU?

"Ik ben topadviseur bij de Europese Commissie in Brussel. Lid van de 'Group of Policy Advisors'."

2. Waarom is volgens u de EU zo belangrijk voor Nederland, en in hoeverre draagt de EU bij aan de welvaart in Nederland?

"De EU heeft Nederland veel voorspoed gebracht. De politieke stabiliteit van de afgelopen tientallen jaren en de indrukwekkende economische groei waren in Nederland niet mogelijk geweest zonder ons lidmaatschap aan de EU. De EU heeft een zeer grote bijdrage geleverd aan onze huidige welvaart."

3. Welke economische ontwikkelingen heeft Nederland doorstaan na de economische crisis in 2008?

"Na de economische crisis is in Nederland het accent nog meer dan voorheen gelegd op technologische vernieuwing en sociaaleconomische innovatie. Tevens zijn de overheidsfinanciën op orde gebracht. De EU heeft ons daarbij geholpen, zowel door stimulering van onderzoek en innovatie, als door het stellen van kaders aan de overheidsuitgaven."

4. Wat heeft de EU/Nederland gedaan om de Nederlandse economie weer op de rit te krijgen?

"Zie hiervoor bij 3"

5. Welke belangen had Nederland bij de invoering van de Euro, en in welke mate heeft dit de Nederlandse economie beïnvloed?

"Voor Nederland is de Euro cruciaal vanwege de grote verbetering van onze mogelijkheden tot de internationale handel. Mede vanwege de Euro is onze export aanzienlijk welvarender geworden. De Euro is mede op initiatief van Nederland tot stand gebracht en ingevoerd via het Verdrag van Maastricht (1993)."

6. We hebben een beeld gevormd van de impact van de Brexit, maar wat zouden volgens u de gevolgen zijn van een Nexit ten opzichte van Nederland en de EU zelf?

"Een Nexit zou rampzalig zijn voor onze welvaart en onze internationale positie. We zouden minder gemakkelijk internationaal zaken kunnen doen; we zouden minder exporteren en meer moeten betalen voor importgoederen; we zouden veel hogere administratieve lasten hebben en onze arbeidsproductiviteit zou aanzienlijk afnemen. Daarnaast zou onze internationale politiek invloedsterk dalen. Kortom, onze welvaart zou afnemen en we zouden een klein onbeduidend landje worden. Voor de EU zou een Nexit een verzwakking van de invloed betekenen op het internationale toneel, maar de EU zou gewoon doorgaan zonder ons."

Hoofdstuk 8: Conclusie

“De Europese Unie, een financiële zaak voor Nederland?” ~ Bram ter Bekke en Hugo Gerrits (V6A).

Deze vraag heeft ons bloed, zweet en tranen gekost, het heeft ons dag en nacht beziggehouden en uiteindelijk zijn we tot de conclusie gekomen dat Nederland in elk opzicht voordeel heeft bij de deelname aan de EU. Nederland hoeft bijvoorbeeld niet bang te zijn voor oorlog en heeft door de verdragen van de Europese Unie "extra insurance" om vrije handel te kunnen drijven. Nederland is natuurlijk verschrikkelijk afhankelijk van het buitenland en dan met name de EU-landen, door de oprichting van de EU is de export aanzienlijk gestegen. Niet alleen heeft de EU gezorgd voor een uitbreiding van onze interne markt van 16 miljoen naar 500 miljoen maar ook is het vervoeren van goederen nog eens veel voordeliger (31x zo groot).

Nederland krijgt door middel van de EU ook een goede naam in de rest van de wereld van het geld, kijk maar eens naar Amerika, doordat er bekend is dat Nederland veel exporteert binnen de EU trekt dat het oog van de Amerikanen die zien dat wij "goedkoop" en goede producten produceren. Dit hebben wij natuurlijk aan onszelf te danken maar ook mede door de EU want landen zoals Amerika drijven veel handel met de EU in zijn geheel.

Natuurlijk is de EU niet alleen maar feest en profijt want het heeft natuurlijk wel geld nodig om zelf alle kosten en leningen te kunnen betalen, of obligaties op te kopen. Als Nederland zijnde onderscheiden we de betalingen in 3 verschillende delen: BTW, BNI en de traditionele eigen middelen. Nederland is in de afgelopen 15-jaar voornamelijk de Nettobetaler geweest aan de EU wegens een goedlopende economie (Behalve tijdens de crisis in 2008). Nederland betaalt in zijn geheel 4,9% van het gehele inkomen van de EU en staat met dit percentage ook niet voor niks in de Top-6 van de landen met de meeste nationale bijdrage.

Zijn deze nadelen genoeg om een Nexit te forceren?

Wij denken 100% zeker van niet, en de heer Frans van Vught staat hier ook achter. Niet alleen zijn de gevolgen desastreus maar ook zal de Nederlandse markt aanzienlijk kleiner worden en simpelweg dodelijk zijn. Niemand wil handeldrijven met een land waar men extra moet betalen voor het exporteren van goederen. Zoals Frans van Vught zei: *"Het zou rampzalig zijn voor onze internationale handelspositie en zal onze welvaart doen kelderen"*.

Met al deze informatie en alle benodigde bronnen en mensen vinden wij dat Nederland absoluut niet uit de EU moet gaan en vooral moet blijven doorgaan zoals het nu gaat want we klimmen rustig weer naar de top.

Wij zien zelf ook genoeg voordelen voor onze toekomst aan de Europese Unie. Nu kunnen wij bijvoorbeeld gewoon in het buitenland gaan werken en studeren en is dit geen probleem. Mochten wij als Nederland eruit stappen, wordt dit een stuk moeilijker. Ook kunnen we nu vrij reizen door de Europese Unie zonder dat wij ons bij elke grens moeten legitimeren. Deze voordelen zijn ook weer financiële voordelen. Anders zouden we misschien extra lang moeten wachten op iets, en tijd is geld. Daarom vinden wij dat de Europese Unie wel degelijk een financiële zaak is voor Nederland.

Bronnenlijst

[https://www.europa-nu.nl/id/vg9pktppo1xz/beleid uitbreiding europese unie](https://www.europa-nu.nl/id/vg9pktppo1xz/beleid%20uitbreiding%20europese%20unie)
[https://www.montesquieu-instituut.nl/id/vimfbk2bp1nu/het belang van de eu#p5](https://www.montesquieu-instituut.nl/id/vimfbk2bp1nu/het%20belang%20van%20de%20eu#p5)
[https://www.europa-nu.nl/id/vh7zbu35kazc/voor en nadelen van de europese unie](https://www.europa-nu.nl/id/vh7zbu35kazc/voor%20en%20nadelen%20van%20de%20europese%20unie)
<https://mens-en-samenleving.infonu.nl/internationaal/76850-argumenten-voor-en-tegen-de-europese-unie.html>
<http://www.de-aanslag.nl/de-tien-voor-en-nadelen-van-de-eu/>
<https://financieel.infonu.nl/diversen/81374-voor-en-nadelen-euro-voor-nederland.html>
<http://nieuwscheckers.nl/nieuwscheckers/weg-met-de-euro-over-de-voor-en-nadelen-van-een-gemeenschappelijke-munt>
<https://jalta.nl/economie/de-nadelen-van-de-euro-woorden-elk-jaar-duidelijker>
[https://www.europa-nu.nl/id/vh7dosi3s1v0/kandidaat lidstaten en potentiele](https://www.europa-nu.nl/id/vh7dosi3s1v0/kandidaat%20lidstaten%20en%20potentiele)
[https://www.europa-nu.nl/id/vh92sr9iao8/praktisch europa in het kort](https://www.europa-nu.nl/id/vh92sr9iao8/praktisch%20europa%20in%20het%20kort)
<http://ec.europa.eu/eurostat>
https://europa.eu/european-union/about-eu/history_nl
https://europa.eu/european-union/about-eu/history/1945-1959_nl
https://www.valuta.nl/invoering_euro
https://www.google.nl/search?rlz=1CADEAC_enNL762NL762&biw=1366&bih=649&tbm=isch&sa=1&ei=LdGOW6HROsGkwALR9proBA&q=nederlandse+economie+vanaf+1900&oq=nederlandse+economie+vanaf+1900&gs_l=img.3...39417.42851.0.43153.14.14.0.0.0.60.682.14.14.0....0...1c.1.64.img..0.1.59...0j0i30k1j0i5i30k1j0i24k1.0.caCqdazAuDM#imgdii=173nCzrqGP4ToM:&imgsrc=eUbxsrtrOnAl7M:
[https://www.europa-nu.nl/id/vh7zbu35kazc/voor en nadelen van de europese unie](https://www.europa-nu.nl/id/vh7zbu35kazc/voor%20en%20nadelen%20van%20de%20europese%20unie)
[https://www.montesquieu-instituut.nl/id/vimfbk2bp1nu/het belang van de eu](https://www.montesquieu-instituut.nl/id/vimfbk2bp1nu/het%20belang%20van%20de%20eu)
https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/euro/benefits-euro_nl
<https://www.speedmba.com/verheldering/voordelen-euro/>
<http://www.hansnetten.com/geld-en-economie/10-voordelen-van-de-euro.html/>
<http://nieuwscheckers.nl/nieuwscheckers/weg-met-de-euro-over-de-voor-en-nadelen-van-een-gemeenschappelijke-munt/>
<https://www.bronso.nl/blog/boekhouden/nadelen-van-een-gemeenschappelijke-munt>
<https://financieel.infonu.nl/diversen/81374-voor-en-nadelen-euro-voor-nederland.html>
<https://www.europa-nu.nl/id/vga3c23fynxc/eurobeleid>
<https://www.cbs.nl/nl-nl/economie/overheid-en-politiek/tekort%20schuld%20emu-normen/tekort-en-schuld-volgens-de-emu-normen>
<https://nos.nl/artikel/2157354-rabobank-nexit-zou-desastreus-zijn-voor-onze-economie.html>
[https://www.daskapital.nl/5100042/rabobank we gaan er allemaal a/](https://www.daskapital.nl/5100042/rabobank%20we%20gaan%20er%20allemaal%20a/)
<http://www.no-nexit.nl/2017/03/06/gevolgen-nexit-voor-nederlandse-economie/>
https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-central-bank_nl#hoe-werkt-de-ecb?
[https://www.europa-nu.nl/id/vh9w9l2qtnwn/nederlandse afdrachten aan de eu](https://www.europa-nu.nl/id/vh9w9l2qtnwn/nederlandse%20afdrachten%20aan%20de%20eu)
<https://nos.nl/artikel/2218891-nederlanders-gaan-meer-betalen-aan-de-eu-dit-is-waarom.html>
[https://www.cbs.nl/-/media/ .../2016wp01-nederland-en-de-europese-unie-web.pdf](https://www.cbs.nl/-/media/.../2016wp01-nederland-en-de-europese-unie-web.pdf) (Statistieken)
<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/30/15-procent-meer-uitgegeven-bij-europese-webwinkels>
<https://nederlanduiteu.wordpress.com/>
[https://www.europa-nu.nl/id/vh7zbu35kazc/voor en nadelen van de europese unie](https://www.europa-nu.nl/id/vh7zbu35kazc/voor%20en%20nadelen%20van%20de%20europese%20unie)
[file:///home/chronos/u-3d9110f22a20e8333e4f7831a20eaba0c4ab21d3/Downloads/60-good-reasons-for-the-EU Belgium nl.pdf](file:///home/chronos/u-3d9110f22a20e8333e4f7831a20eaba0c4ab21d3/Downloads/60-good-reasons-for-the-EU%20Belgium%20nl.pdf)
[https://www.europa-nu.nl/id/vg9pktppo1xz/beleid uitbreiding europese unie](https://www.europa-nu.nl/id/vg9pktppo1xz/beleid%20uitbreiding%20europese%20unie)

Logboek

Wat	Wanneer	Hoelang	Wie
A	8-6-2018	3 uur	Bram + Hugo
B	12-6-2018	3.5 uur	Bram + Hugo
C	9-7-2018	4 uur	Bram
D	6-9-2018	5 uur	Bram + Hugo
E	7-9-2018	5 uur	Bram + Hugo
F	17-9-2018	2 uur	Bram + Hugo
G	24-9-2018	2 uur	Bram + Hugo
H	1-10-2018	4 uur	Bram + Hugo
I	2-10-2018	4 uur	Bram + Hugo
J	3-10-2018	2 uur	Hugo
K	7-10-2018	3 uur	Hugo
L	7-10-2018	2 uur	Bram
M	14-10-2018	4 uur	Bram + Hugo
N	21-10-2018	2.5 uur	Bram + Hugo
O	24-10-2018	2 uur	Bram + Hugo
P	11-11-2018	4 uur	Bram + Hugo
Q	14-11-2018	1 uur	Hugo
R	18-11-2018	4 uur	Bram + Hugo
S	19-11-2018	1 uur	Hugo
T	20-11-2018	3 uur	Bram + Hugo
U	22-11-2018	5 uur	Bram + Hugo
V	25-11-2018	3 uur	Bram + Hugo
W	26-11-2018	2 uur	Bram + Hugo
X	27-11-2018	5 uur	Bram + Hugo
Y	28-11-2018	1 uur	Bram + Hugo
Z	29-11-2018 t/m 11-12-2018	10 uur	Bram + Hugo

- A. We hebben op vrijdag 8 Juni introductie gehad over ons profielwerkstuk. Hier werd door meneer Ouwinga verteld wat er allemaal in ons profielwerkstuk moet en hoe we dingen het beste aan konden pakken. Daarna kregen we nog wat tijd om na te denken over onderwerpen voor ons profielwerkstuk.
- B. Op dinsdag 12 Juni kregen we van meneer van Woerden nog een kleine introductie. Hier vertelde hij nog wat extra informatie en gaf hij ons tips voor onderwerpen. Daarna hebben we nog even gebrainstormd over welk onderwerp nou het beste zou zijn. Toen hebben we onze definitieve idee voorgelegd bij meneer van Woerden en hij was heel erg enthousiast erover. Daarna zijn we bezig geweest met informatie zoeken over ons onderwerp en zijn we bezig geweest met hoofdvragen en deelonderwerpen te bedenken. We hebben ten slotte ook nog wat sites opgezocht waar we informatie van zouden kunnen gebruiken.

- C. Op maandag 9 Juli 2018 stond er weer een profielwerkstukdag op het programma. Hugo was ziek, dus is Bram alleen aan het werkt geweest. Eerst hebben we een uur lang met meneer Ouwinga en meneer van Woerden gezeten. Hier hebben ze ons nog extra informatie gegeven en tips gegeven voor ons profielwerkstuk. Daarna ben ik in totaal 2 uur bezig geweest met informatie zoeken en deze uitwerken.
- D. Op donderdag 6 september 2018 stond er een profielwerkstukdag ingepland. We gingen er met ze beide vol goede plannen in. We hebben eerst gesproken met meneer van Woerden over ons onderwerp. Daarna zijn we weer verder gegaan met informatie zoeken en deze uitwerken. Toen het internet op school eruit lag ben ik (Bram) naar meneer Ouwinga gegaan om hem nog wat dingen te vragen over het onderwerp. Hier hebben we veel aan gehad want hij had veel goede ideeën. Daarna zijn we verder gegaan met deze ideeën uitwerken.
- E. Op vrijdag 7 september 2018 zijn we weer verder gegaan met waar we de dag daarvoor gebleven waren. We hebben toen onderling besloten dat we nog naar het Europees Parlement in Berlijn willen gaan. Verder zijn we dus verder gegaan met informatie zoeken en dit uitwerken. Echter lag onze arbeidsproductiviteit nog niet zo hoog deze dag. Dit gaan we zeker verbeteren omdat we beide een mooi eindproduct en een mooi cijfer willen hebben.
- F. Op maandag 17 september 2018 was het tijd voor de eerste Opma uren waarmee we bezig konden gaan met pws. We hebben toen gekeken wat meneer van Woerden ons heeft gestuurd en zijn daar verder mee gegaan
- G. Op maandag 24 september 2018 stond er voor de 2^e keer Opma op het programma. We zijn toen verder gegaan met waar we mee bezig waren. We beginnen al op te schieten, ook al beseffen we ons wel dat we meer in onze eigen tijd moeten doen als we het naar een goed eind willen brengen. Ook zijn we 's avonds beide nog verder gegaan.
- H. Maandag 1 oktober stond er weer pws Opma op het programma. Bram heeft het stuk geschiedenis afgerond en heeft een begin gemaakt aan de Europese Instellingen. Hugo is verder gegaan met de eisen die er gesteld worden aan een lidmaatschap. Daarna zijn we in 2 tussenuren ook nog verder gegaan met ons pws.
- I. Op dinsdag 2 oktober hadden we een vrije dag. Op deze dag zijn we beide 4 uur bezig gegaan met ons pws.
- J. Op woensdag 3 oktober ben ik (Hugo) weer een paar uur aan de slag gegaan met bronnen vinden en teksten schrijven voor Hoofdstuk 3 uit ons profielwerkstuk.
- K. Op zondag 7 oktober ben ik (Hugo) weer verder gegaan met hoofdstuk 3 uitwerken. Deze heb ik uiteindelijk ook afgerond.
- L. Op zondag 7 oktober ben ik (Bram) bezig geweest met het zoeken van een geschikt persoon die we konden interviewen. Hierbij ben ik uiteindelijk uitgekomen op Esther de Lange. Daarna heb ik wat vragen opgesteld en die naar haar toe gemaild. Ook heb ik het hoofdstuk de Europese Instellingen verwijderd, omdat dit te weinig connecties had met ons onderwerp.
- M. Op zondag 14 oktober zijn we beide weer verder gegaan met ons profielwerkstuk. Hierbij ben ik (Bram) begonnen met bronnen zoeken en het uitwerken van hoofdstuk 4. Hugo is begonnen met bronnen zoeken en uitwerken voor hoofdstuk 5.
- N. Op zondag 21 oktober zijn we met elkaar om de tafel gaan zitten om te kijken wat we nou nog precies wilden doen en bereiken met ons profielwerkstuk. Deze dingen hebben we op een to do list gezet en toen zijn we hier later mee begonnen.
- O. Op woensdag 24 oktober zijn we verder gegaan met het werken aan ons to do listje. Hierbij is Bram weer verder gaan werken aan hoofdstuk 4 en is Hugo verder gaan werken aan hoofdstuk 5.

- P. Op 11 november zijn we weer verder gegaan met het profielwerkstuk. Nadat het stilgelegen had door de toetsweek, leek het ons verstandig om weer verder te gaan. Bram heeft toen hoofdstuk 4 afgerond en Hugo heeft hoofdstuk 5 afgerond. Daarna hebben we elkaars hoofdstuk doorgenomen en gekeken wat er mogelijk nog aan toegevoegd kon worden, en hebben we dit gedaan.
- Q. Op 14 november heeft Hugo een mail met vragen gestuurd naar Frans van Vught. Dit had hij gedaan, omdat we toen nog steeds geen antwoord had gekregen van Esther de Lange
- R. Op 18 november zijn we weer verder gegaan. We hebben toen heel hoofdstuk 3 doorgenomen en gekeken wat wij hier nog verder aan konden doen. Hier hebben we de nodige aanpassingen gedaan.
- S. Op 19 november kregen we antwoord van Frans van Vught. Hugo heeft toen die informatie verwerkt in het verslag.
- T. Op 20 november hebben we hoofdstuk 2 een keer helemaal doorlopen. Hier hebben we toen ook de nodige dingen aangepast en we hebben een spellingscontrole door het document gegooid. Hiermee hebben we er nog wat spelfouten uit kunnen halen.
- U. Op 22 november vonden wij dat we nog een hoofdstuk erbij moesten doen. We zijn toen gaan nadenken wat we het best konden doen, en hebben toen een hoofdstuk gemaakt over de gevolgen van wat er zou gebeuren als Nederland uit de Europese Unie zou stappen.
- V. Op 25 november kwamen we opeens op het goede idee om statistieken in hoofdstuk 4 te gooien. We hebben daarna het hele hoofdstuk doorgelopen en de nodige dingen aangepast.
- W. Op 26 november hebben we het hoofdstuk over de gevolgen van een Nexit afgerond en hebben we deze doorlopen. We hebben ook nog gezocht naar extra informatie die we nog toe konden voegen.
- X. Op 27 november zijn we een inleiding en een conclusie gaan schrijven. Ook zijn we bezig geweest met het hele bestand nog een keer te doorlopen en om de nodige fouten aan te passen. Ook hebben we een titelpagina gemaakt.
- Y. Op 28 november hebben we alles voor nog een laatste keer gecheckt en ingeleverd. We hebben geen fouten meer kunnen ontdekken in ons bestand en we zijn erg tevreden met ons eindproduct.
- Z. We verwachten van 29 november t/m 11 december nog zo'n 10 uur bezig te zijn met het maken en het voorbereiden van onze profielwerkstukpresentatie. Dit is natuurlijk een schatting. We hopen dat we deze presentatie op tijd af hebben, wat ons natuurlijk wel gaat lukken, en het tot een mooi eind kunnen brengen.